

„Fontos teológiai distinkció, hogy a terem- tés ünnepén <i>nem a teremtett világot, hanem a teremtő Istent imádjuk!</i> Neki adunk hálát mindenért a zsoltáros őszinte hódolatával: »Az Úré a Föld és minden, ami betölti...«” Égtájéoló ➤ 3. oldal	„Sokféle fogadtatása és elhordo- zása (elutasítás, lázadás) lehet a szenvedésnek: annyiféle, ahányan vagyunk, ezért a téma örök aktu- alitása megkérdőjelezhetetlen.” A hónap könyve ➤ 7. oldal	„Nehéz azt megélni, hogy csak álmomban futok kamasz lányommal, az unokákról nem is beszélve. Öröm a dédapám leveleit, aki tanító volt Burgenlandban. Öz- vegy nagyanyámnak nehéz sorsában az éneket idézte: »Mind jó, mit Isten téssen, és szent az ő akarata.«” Beszélgetés Deméné Smidéliusz Katalinnal ➤ 14. oldal	Új utakon az evangélikus értelmiség ➤ 3. oldal Lelkésziktatások Dunán innen és túl ➤ 5. oldal Faludy-nap a Fasorban ➤ 7. oldal Konzervatív újítás ➤ 8–9. oldal Egy titkos papnénaplóból ➤ 14. oldal Heti útravaló ➤ 15. oldal
---	--	--	--

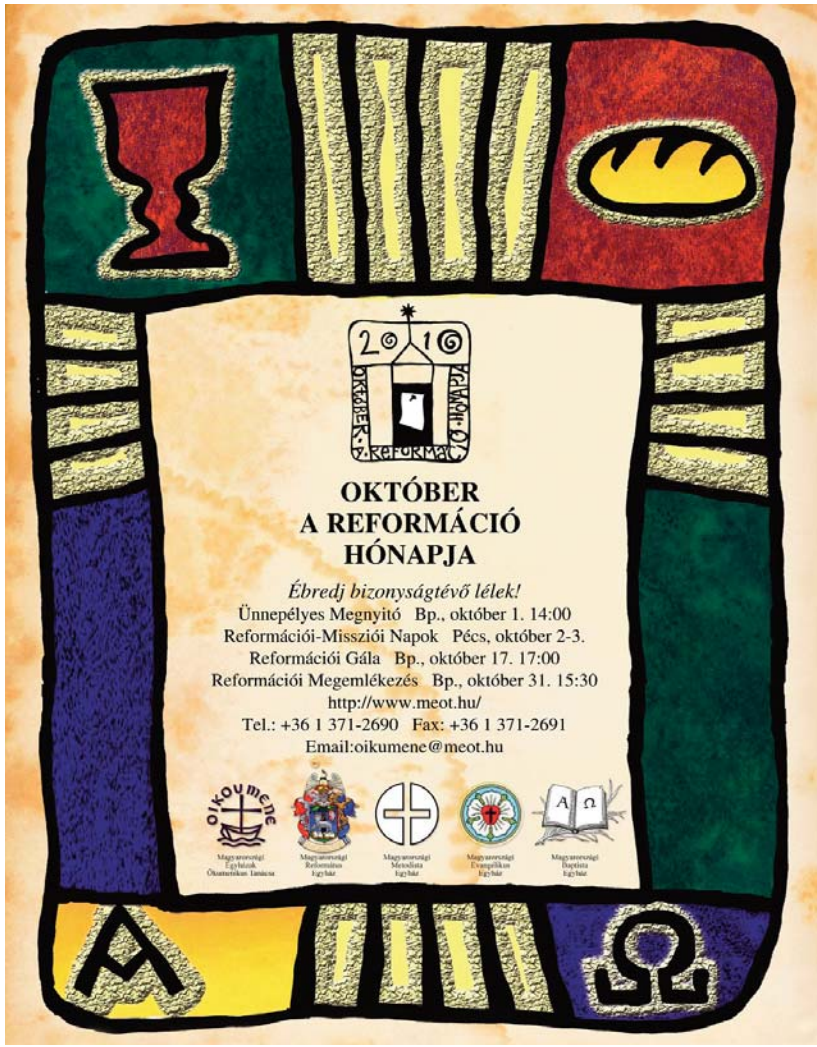
SEMPER REFORMANDA

„Erre azt kérdezed: »Ha mindenki, aki az egyházban van, pap, akkor milyen címen különböztetik meg a laikusoktól azokat, akiket most papoknak nevezünk?« Válaszom: Az ilyen szavakkal, mint »pap«, »klerikus«, »spirituális«, »egyházi«, igazságtalanság történt, amikor valamennyi többi keresztyénről átvitték azokra a kevesekre, akiket most káros szóhasználatral egyháziaknak neveznek. A Szentírás ugyanis semmi különbséget nem tesz köztük, hanem csak szolgálknak, segítőtársaknak, sáfároknak nevezi azokat, akik most papokként, püspökként és urakként szerepelnek, akiknek pedig a többieket kellene szolgálniuk a Krisztusba vetett hitnek és a hívők szabadságának tanítására rendelt igehirdető hivatallal. Mert jóllehet igaz az, hogy mi mind egyenlőképpen papok vagyunk, mégsem tudnánk mind – és ha tudnánk is, akkor sem volna szabad mindenkinek – nyilvánosan tanítani és szolgálni. Így írja Pál 1Kor 4,1-ben: »Úgy tekintsen minket minden ember, mint Krisztus szolgáit és Isten titkainak sáfárait.«”

► **Luther Márton:** Értekezés a keresztyén ember szabadságáról (Pröhle Károly fordítása)

Ébredj, bizonyágtévő lélek!

► A reformáció hónapjának regisztrált programjait lásd a 6. oldalon

■ DR. BÓNA ZOLTÁN

Misszióra, hitünk bátor megvallására, meghirdetésére biztat bennünket 18. századi énekünk, amelyet az *Evangelikus énekeskönyvben* a 467. szám alatt találunk meg: *Ébredj, bizonyágtévő lélek!* Erre az ébresztésre napjainkban is nagy szükség van, mert sokszor bizony alszik bennünk a hívő lélek. Ha ébren van is, ez olykor alig látszik rajtunk, és egyáltalán nem hallatszik tőlünk.

A hit pedig olyan ajándék, amelyet nem sajátíthatunk ki, nem „privatizálhatunk”. Hitünk bár a Szentlélek belső bizonyágtétele, ugyanakkor (legtöbbször) Isten népének tanúságtételén – szülői, nagyszülői hitoktatói, igehirdetői, lelkigondozói bizonyágtételen – keresztül jut el hozzánk. Mert: *»Hogyan is higgyenek abban, akit nem hallottak? Hogyan hallják meg igehirdető nélkül? (...) Így van megírva: »Milyen kedves azoknak a jövetele, akik az evangéliumot hirdetik!«»* (Róm 10,14–16)

Sokan vannak, akik a mi „kedves jövetelünkre”, bátor bizonyágtételünkre, a jó hír elmondására várnak, s ezen múlik gondolataik átforgatódása, érzéseik megszentelődése, életük nagy fordulata. Ehelyett sokszor – hamis tapintatból, hamis békeséget szolgálva – eltitkoljuk hitünket még legközelebbi szeretteink elől is.

Mert alvó lelkek nemcsak a holtak világában vannak, hanem az élők közösségében is. Sokszor tehernek tűnik a lelki magasság, komolyság, tisztaság. Olykor mulasztásaink vagy tetteink miatt furdal a lelkiismeret. Mászor egyszerűen fájoan beteg a lelkünk.

Ezekben az állapotokban mi magunk ahelyett, hogy szembesítenénk furdaló, fájo lelkünket a bennünket megérintő Szentlélek munkájával, elaltatjuk. Altatjuk a lelkiismeretet, hogy ne zavarja otthonosságunkat a többség felszínes, „lelketlen” világában. Ennek az altatásnak azonban életveszélyes következménye lehet, hogy egyszer csak „arra ébredünk”: elvesztettük a kapcsolatot a valóság igazi értelmével, az élet igazi értékeivel, a felelős cselekvés igényével és végül létünk céljával és alapjával, a Szentlélek Úristennel is.

Mint látjuk, *a bizonyágtévő léleknek* nemcsak a mások hite, hanem a saját hitünk éltetése érdekében is bátran meg kell szólalnia. De ha tudjuk lelkünket és lelkiismeretünket altatni, akkor bizonyára ébresztetni is tudjuk. Vagy mások által ébresztetni, hogy aztán mi is megint másokat tudjunk evangéliumi hitre segíteni.

Az *Október a reformáció hónapja* rendezvénysorozat ez évi jelszava a címben idézett éneksor. Célja pedig a Krisztusban hívők ébresztése azért, hogy megnyilatkozzanak, tanúkká

legyenek, hitüket bátran megvallják szóban és tettben egyaránt.

Sokakban él még a hit lelke, a hívő lélek, de valahol nagyon mélyen elaltatva. Évtizedeken keresztül ezt az elaltatást sugallta a társadalom, s az eredmény az lehet, hogy a hívő lélek már nincs befolyással a gondolatokra, a tettekre, a szavakra. Olyan, mintha nem is volna. Nem tesz bizonyágot szeretetről, reménységről, megbocsátásról és különösen nem Isten szeretetéről, jóságáról, irgalmáról, kegyelméről. Nem hirdeti az evangéliumot, a jó hírt s általában

„Sokan vannak, akiknek éppen a mi bizonyágtételünkre, a mi nagylelkűségünkre, a mi szeretetünkre van szüksége, hogy ráébredjenek, hogy nekik is szól Isten Krisztusban megjelent kegyelme.

a jónak a lehetőségét, létjogosultságát és égető szükségességét.

Elaltatott lélekkel maradnak el szép gondolataink, maradunk el mi magunk és szeretteink először a templomi közösségekből, azután a kulturális és a baráti közösségekből is. Elaltatott lélekkel nem tiltakozunk az ördög nyilvánvaló munkája ellen sem. Ezzel az elaltatott lélekkel a lemondásnak, a beletörődésnek, a föladásnak bukó árnyaként tetszhalott állapotban létezünk.

Ébredj, bizonyágtévő lélek! – szól hozzánk a buzdítás. Ébredj, még nem késő, s ébressz, még van mit, még van kit! Sokan vannak, akiknek éppen a mi bizonyágtételünkre, a mi nagylelkűségünkre, a mi szeretetünkre van szükségük, hogy ráébredjenek, nekik is szól Isten Krisztusban megjelent kegyelme. A hit hallásból van. A „hallásnak” pedig az éber és bátran bizonyágot tevő lelkek szavaira, tetteire, megnyilatkozásaira van szüksége. Az ilyen lelki ébredést hozó reformáció nemcsak a 16. században volt szükséges és lehetséges, hanem ma is az.

Sokszor alvó, sokféleképpen elaltatott lelkűnek, lelkiismeretűnek, szellemi életűnek ébredésre van szüksége azért, hogy magunkra vegyük az élő hitnek, az éltető szeretetnek és az igazságosságot munkáló szellemnek őszinte igényét. Ezért így szólunk saját magunkhoz és a körülöttünk lévőkhöz egyaránt:

Ébredj, bizonyágtévő lélek! A várfalakra örök álljanak,

Kik bátran szólnak, s harcra készek, ha éj borul le, vagy ha kél a nap.

Hívásuk zengjen messze szerteszét, az Úrhoz gyűjtve népek seregét!

A szerző református lelkész, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának főtákará

A diakónia ünnepén

► **Egyházunk diakóniai bizottsága ez év január 19-i ülésén a diakónia napjává nyilvánította szeptember 25-ét, Sztehlo Gábor születésnapját. A diakóniában dolgozók, gondozottak, támogatók, vendégek és érdeklődők Deák téri templomban összegyűlt népes serege múlt szombaton azt mutatta, hogy nemcsak egyházunk, de az egész társadalom számára fontos és értékes az a munka, amelyet szeretetszolgálatunk végez az országban.**

A mindennapok sokszor nehéz, embert próbáló, küzdelmes munkája után fontos az ünneplés is, amelyből újra és újra erőt lehet meríteni. A szeptember 25-i Deák téri együttléten a felolvasásokat diakóniai munkatársak, önkéntesek és ellátottak végezték, a lajoskomáromi fúvószenekar pedig zenével szolgált.

„Szeretetadósságban élünk”

Az úrvacsorás ünnepi istentiszteleten *Ittész János*, a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) elnök-püspöke igehirdetésében hangsúlyozta: a szeretetszolgálat forrásánál Jézus Krisztus áll. Hiszen ahol az emberek életé-

ben megújító fordulat történik, ott mindig Isten cselekszik Jézus Krisztus által. Erre a fundamentumra épül diakóniai törvényünk, amely így fogalmaz: „A Magyarországi Evangélikus Egyház Jézus Krisztusba vetett hite alapján szeretetszolgálatot végez.”

A diakónia Isten ügye. Ebből a forrásból lehet erőt meríteni, ahogyan Sztehlo Gábor is erőt tudott meríteni, amikor a diktatúrák ellenében harcolt a rászorulóért, vagy amikor az értetlen egyházvezetőkkel kellett viaskodnia a jó ügy érdekében. Így lett, így lehetett példává sokak számára a hű-

sége. Mert Isten bennünket, embereket is felhasznál embermentő szolgálatára. Ez a feladat nem nyűg vagy kötelesség, hanem ajándék, lehetőség, dicsőség. Amikor pedig megfáradunk, ő emlékeztet, és ad újult erőt: „Engem képviselsz, a nevemben cselekszel!”

A megfáradt európai kereszténység megújulásában alapvető fordulatot jelenthet ez a felismerés: nem kötelességből cselekszem, hanem amit teszek, az valójában méltóság, dicsőség, szabadság a számomra.

► *Folytatás a 4. oldalon*

Gáncs Péter, Ittész János püspök és Réthelyi Miklós miniszter helyez el koszorút Sztehlo Gábor Deák téri szobránál

FOTÓ: Mészáros Gábor

Oratio œcumenica

Mennyei Atyánk, hálát adunk az egész teremtettséget átfogó szeretetedért, amellyel fenntartod életünket, és Jézus Krisztusban munkálod megváltásunkat. Add, hogy a te szereteted ne legyen hiábavaló életünkben, formálhasson bennünket, és a te arcod tükröződhessen rajtunk!

Könyörgünk világunkért, amely magán hordozza teremtő kezed nyomait. Megvalljuk, Urunk, hogy túl sokszor vagyunk benne hűtlen sáfárok és csak kevésszer jó gazdák. Természetesnek vesszük a kenyer ajándékát, és ellened háborgunk, ha segítséget szenvedünk valamiben. Kérünk, nevelj minket teremtett világunk iránti felelősségre, hogy lakhatóan őrizhessük meg utódaink számára.

Könyörgünk hazánkért, amelyben hosszú évszázadok óta őrizted őseinket, s ahol mi magunk is otthonunkra találhatunk. Kérünk, ne engedd felednünk, hogy csak akkor lehet igazán otthonunk e föld, ha tőled kapott ajándékként szeretni tudjuk. Emlékeztess erre vezetőt, politikust, polgárt, hogy ne kelljen honatalanná válni saját hazánkban.

Könyörgünk településünkért, a lakóhelyünk közvetlen környezetében élőkért. Gyakran beletemetkezzünk saját problémáinkba, és nem vesszük észre azt, aki mellettünk segítségre szorul. Elmegyünk a koldus mellett, nem halljuk meg a hajléktalan kopogását, és ételről mesélünk az éhezőknek. Kérünk, erősítsd bennünk a szeretet felelősségét, hogy nyitott szemmel járjunk, és megtegyük, amit reánk bízta!

Könyörgünk gyülekezeti közösségünkért, szereteted forrásának helyéért, amelyet oly sokszor mérgeznek emberi indulataink. Megvalljuk, Urunk, sokszor még egymást sem tudjuk szeretni, nemhogy ellenségeinket. Fordulj felénk könyörülő irgalmaddal, hogy gyarapodhassunk ne csak létszámban, de növekedhessünk az irántad való engedelmisségben is. Add, hogy ígéd magvetése ne legyen hiábavalóvá életünkben.

Könyörgünk családi közösségeinkért s benne önmagunkért. Annyi minden terhel bennünket: kit gyász és fájdalom, kit betegség és félelem, kit bizonytalanság és reményvesztettség. Támaszra, vigaszra, örömeinkben való osztozásra kaptuk tőled családi köteleinket, amelyeket sokszor kevesebbre becsülünk, mint amekkora ajándékot hordoznak magukban. Tégy minket szerető társá, biztos támasszá, engedelmes gyermekké, hogy családunk legbensőbb szobáinkká válhasson, ahol együtt állhatunk meg előtted.

Mennyei Atyánk, aki magad vagy a szeretet, még ajkunkon sincs a szó, de te már ismered gondolatainkat. Kérünk, hallgasd meg gyermekeid könyörgését, és adj meg mindent, ami a javunkra van. Add, hogy megtartó, gondviselő szeretetedből élve mi magunk is ennek a szeretetnek az eszközei lehessünk! Ámen.

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 18. VASÁRNAP – JN 15,9–14

Teljesen megkötözve, teljesen szabadon

Néhány nappal ezelőtt gimnazista diákokkal parancsolatokról beszélgettünk. No nem a *Tízparancsolatról*, csak a hétköznapi parancsokról, utasításokról. Közös véleményük volt, hogy aki igazán jó tanár vagy szülő, az sose parancsol, hanem inkább megbeszéli, elfogadtatja a szándékait. Így a gyermeke vagy a tanítványa nem lesz alárendeltje, hanem mellé rendelődik, társá válik. Kérdeztem őket a végletes helyzetekről. Olykor mégis arra kényszerül a nevelő, hogy parancsot adjon, nincs idő magyarázkodásra, elfogadtatásra. Ilyen nincs – mondták magabiztosan.

Martin Buber ezt meséli: „Régen, ha a Sátán meg akarta akadályozni, hogy egy haszid a caddikhoz utazzon, apjának, anyjának vagy feleségének alakját öltötte magára, és erőnek erejével megpróbálta eltéríteni szándékától.”

Az új nemzedék nem tesz mást, mint világunkra hangolódik. Közben maga is világot alkot. Kiábrándultunk már a parancsok teljesítéséből. Elegünk van abból is, hogy emberek azzal igazolják gaztetteik jogosságát, hogy parancsot teljesítettek. Minden

utasításban szabadságunk megnyírbálását látjuk. Minden körülírt rendföltett mozgásterünket fenyegeti. Legfontosabb vágyaink egyikévé lett a feltétel nélküli szabadság, amelyben semmiféle előírásnak, szabálynak vagy parancsnak sincs helye.

„De amikor látta, hogy minden akadályozás csak növeli Isten haszid hívének erejét, más módszert eszelt ki. Most békét köt az illetővel, akit kiszemelt, összebarátkozik vele, és szelíden így szól hozzá: – Megtérítéttél. Utazz csak el nyugodtan a rabbidhoz, de engedd meg, hogy veled mehessek, imádkozz, ahogy szoktál, engedd meg, hogy veled imádkozzam, tanuld azt, amit szeretsz, segítek neked benne.”

A világ rendje elfordul a parancsolatoktól, és odafordul a manipuláció felé. Lépten-nyomon rejtett parancsok vesznek körül. Rafinált módon lopózik gondolatainkba a zaj, nehogy a csöndben valódi döntéseket hozzassunk. Tudatosan terelnek nyájba minket, hogy elveszítsük saját utunkat. Mi magunk is manipulálunk: nem is nézünk egymás szemébe. Vannak, akik annyira meggyűlöltek

ezt, hogy újra megteremtik maguknak a maguk parancsuralmi rendszereit. A bizonytalanság annyira gyűlöletes számukra, hogy készek feladni a jóézésű szabadságot is azért, hogy biztonságérzetük visszatérjen.

„És ha majd eljön az ideje, így szól hozzá: – Űlj a caddik székébe, és én melled ülök. Együtt maradunk ezután.”

Jézus parancsolatról beszél. *„Az az én parancsolatom, hogy úgy szeressétek egymást, ahogyan én szerettelek titeket.”* Nem manipulál, a szemembe néz, egyértelmű. Nem szeretne megnyerni, nem hízeleg, nem rejtőzik. Az általa említett két szó gyökere sen ellentmond egymásnak. A parancsolat megfoszt minden döntésem-től. A szeretet állandó aktuális döntések sorozatát bízza rám. Éppen ebben a két szóban valósul meg életem a világban: teljes kötöttségben és teljes szabadságban.

Etikai határhúzás helyett magához köt. Ha a szeretet parancsának megszűnik a Jézushoz kötött személyessége, megszűnik az ember felé forduló személyessége is: identitását veszti. Odaállít a kereszt elé: ilyen a sze-

A VASÁRNAP IGÉJE

retet valójában, önmagát adja barátaiért. Ez a szeretet számunkra idegen. Nem egyszerű barátság ez, még csak nem is hasonlítható az emberi szeretetformákhoz: ez Isten szeretete. Ha Jézustól elszakadok, megszűnik az értelme, az élhetősége, a tartalma.

Másfelől viszont – éppen ebben a személyes zártságban – élelem helyezi a szabad döntések sokaságát. Sőt azt mondja: mindent szabad! Sőt azt mondja: egyetlen helyzet sincs előre megírva! Arra biztat, hogy teljes valómmal vegyek részt az életben.

Szavaiból kirajzolódik egy valódi valóság, amelyben az életemet öröm járja át. Befogad egy olyan egységbe, amelyre nincsenek szavak, talán csak így: *„Ahogyan engem szeretett az Atya, úgy szeretlek én is titeket...”* Parancsolata nem a tizenegyedik, hanem az egyetlen. Isten szeretete rajzolódjon ki rajtunk!

Én pedig kész vagyok arra, hogy csodát tegyen velem: a szeretet csodáját.

■ KOCZOR TAMÁS

Jöjjetek, testvérek, közeleg az este

► **Az egész Európát feldúló harmincéves háború különösen a Német-római Birodalom területén okozott óriási, a népességet sújtó veszteségeket. Ám nemcsak gazdasági és társadalmi problémákat hagyott maga után ez a harminc év, hanem széttzilált, megcsappant lélekszámú gyülekezeteket is. Nem csoda, hogy éppen ebben a kilátástalannak tűnő időszakban kezdett kibontakozni az a kegyességi mozgalom, mely a reményvesztett lelkekben újra hitet tudott ébreszteni: a pietizmus.**

Heti énekünk, a *Jöjjetek, testvérek, közeleg az este* (EÉ 444) szerzője, *Gerhard Tersteegen* (1697–1769) a német református pietizmus egyik legismertebb és legjelentősebb képviselője. Száztizenegy énekszövege mellett jelentős teológiai írásokat is hátrahagyott. Tersteegen – akit kortársai gúnyosan csak tanulatlan szalagszövöként emlegettek –, bár nem tanult soha teológiát, önképzéssel és olvasással mégis átfogó teológiai műveltségre tett szert.

Megtérésének alkalmát is ismerjük: amikor 1724 nagycsütörtökén a Megváltó Gecsemáné-kertben átélt küzdelmeit tanulmányozta, az ige úgy megérintette őt, hogy egy Jézushoz címzett írásban felajánlotta magát és egész életét Megváltójának, s a levelet saját vérével írta alá.

Gyülekezeti énekeit, köztük a *Jöjjetek, testvérek* kezdetűt is *Lelki virágoskert* című gyűjteményében

publikálta 1729-ben. Szövegeiben gyakran szól Isten mindenütt érezhető jelenlétéről – erre példa az *Itt az Isten köztünk* kezdetű éneke is – vagy a szolgálatkész testvéri szeretetről, melyet legszebben heti énekünk ötödik versszakában fogalmaz meg: „Egyikünk ha roskad, / Emelje a másik...”

A protestáns énekeskönyvek sorában különleges helyet foglal el az a forrás, amelyben heti énekünk dallamát először megtaláljuk: a *Cseh Testvérek Michael Weiße* lelkész által összeállított és 1531-ben kinyomtatott gyűjteménye ugyanis a legkorábbi, anyanyelven írott kottás énekeskönyv a reformáció történetében. Így tehát ez a testvérközösség, mely e tekintetben Wittenberget is megelőzte, méltán nevezhető a reformáció fontos, keleti bástyájának.

Weiße *Den Vater dort oben* kezdetű, háláadó szöveggel látta el és étkezés utáni közös imádságnak szánta a dallamot, melyben az európai és a magyar népzene is jellemző *kis-kvintváltó szerkezet* nyomait fedezhetjük fel: magas járású kezdősorai után a negyedik sor mintegy kvintválaszként érkezik az alaphangra. Lendületes dallamvezetése révén, mely a meglehetősen nagy hangterjedelmet is magával ragadó erővel és természetességgel járja be, méltán tartozik gyülekezeteink legkedveltebb énekei közé.

■ FEKETE ANIKÓ

Mulandó időben maradandó cél
Kezdőmondata miatt úgy tűnik, mintha esti énekeink közé sorolhatnánk: „Jöjjetek, testvérek, közeleg az

este...” Valójában egészen másról van szó. Isten vándorló népe tudatában van annak, hogy fogy az idő, és életünk reggele, a világ létének hajnala már mögöttünk van. Lassan véget ér az idő, mint amikor beesteledik, és a nap búcsúzik. Múlik az életünk, a világ léte is a vége felé közeledik. A vándorúton azonban Isten népe nem úgy megy, mint a céltalanul bolyongók, hanem úgy, mint aki tudja, hogy csak itt fogy az idő, de ez közelebb visz az Úrral való találkozás nagy pillanatához.

Ez azonban feladatok sorát jelzi. Koncentrálunk kell, hogy a mulandó időben a maradandó célt el ne vétjük. A földjén dolgozó szántóvető siet, hogy sötétedés előtt be tudja fejezni a munkáját. A csónakban evező igyekszik a partra érni, mielőtt ráesteledik. A keresztény ember élete alkonyán – ez születésünk pillanatától kezdődik! – tisztában van azzal, hogy fogy a kegyelmi idő, és ez aktivitásra, igyekezetre, erőösszpontosításra készíti.

Hány ember szenved attól, hogy nem tudja, merre tart az élete, mi vár rá, mivel kell számolnia! Hányan és hányan pedig csak sodródnak a napok tengerén, mintha sem múltjuk, sem jövőjük nem lenne. A keresztény ember egyszerű lehetősége és felelőssége, hogy tudatosan küzdjön az élet vándorútján, hiszen tisztában van azzal: nem a semmibe készül, hanem haza, az atyai házba, s ez meghatározza egész földi létét, minden gondolatát és cselekedetét.

Elkeseredés helyett Istenbe vetett bizalommal járjuk az utat! Sokszor elkeseredünk, nem is ok nélkül. Rögös az út, sok a ránk rakódott te-

CANTATE

her, és sok az előre nem kalkulálható probléma. Mi, Isten népének tagjai azonban tudjuk: Urunk előre-ment, hogy helyet készítsen nekünk. És abban is bizonyosak lehetünk, hogy amit szem nem látott, fül nem hallott, Isten azt készítette el az őt szeretőknek.

A szomorúság ellentéte nem csupán a jókedv, a lehangoltság a lelkesedés, az elkeseredés a feldobottság. Az elkeseredés ellentéte és el-lenszere az Istenbe vetett bizalom. Aki tudja, Isten kegyelme megsegíti; aki tisztában van vele, hogy Isten velünk van; aki tudja, hogy minden akadályon átesegít a mi Urunk; és aki érzi, nem vagyunk árvák, hisz él a mi mennyei Atyánk: annak életében nem lesz úrrá a keserűség. Bizalmatlan világunkban, megbízhatatlan emberek között is megbízhatunk a nekünk bizalmat előlegező Istenben.

A tudatos küzdelem és az Isten és ember iránti bizalmi kapcsolat testvéri közösségben valósulhat meg. S ez újabb erőforrás. Kéz a kézben, a másikat nem lenyomva, hanem fel-emelve járhatunk.

Énekünk utolsó verse egyszerű biztatás, tele reménységgel, bizakodással: „Hamar hazaérünk. / Csak előre bátran! / Örök öröm vár ránk / Az atyai házban.” Erre csak egy felelet létezik: Ámen.

■ HAFENSCHER KÁROLY (IFJ.)

Új utakon az evangélikus értelmiség

► **Új utakat taposva címmel tartott kétszázadik rendezvényén huszonöt éves jubileumot ünnepelt a budahegyvidéki Keresztény Értelmiségi Fórum. Az evangélikus templomban szeptember 25-én zajlott – a Magyar Evangélikus Értelmiségi Társasággal (Mevét) közösen rendezett – találkozón az egyház mai útjáról, lehetőségeiről és az értelmiség szerepéről gondolkozhattak el a résztvevők.**

Dr. Fabiny Tamás püspök nyitóahítatában Tamás apostol személyén keresztül szemléltette az intellektuális látásmód sajátosságait. Hangsúlyozta, hogy Jézus, tanítványa kételkedését látva, megadta neki a lehetőséget a tapasztalásra. Tamás ezáltal jutott el a kritikus gondolkodástól a hit alázatáig.

Az egyházközei civil szervezetek munkájáról és helyzetéről *Benczúr László* északi egyházkerületi felügyelő számolt be. Egyik legfontosabb feladatukként az emberek személyes megszólítását emelte ki.

FOTÓ: MÉSZÁROS GÁBOR

A hallgatóság gondolatait mozgató előadást tartott a kormány egyházpolitikájáról *Szászfalvi László* államtitkár. Az állam és az egyház között újrainduló kapcsolatépítést hitbéli és nemzeti evidenciának ne-

vezte. Elmondta, hogy az elmúlt évekhez képest paradigmaváltás történt. Ismertette azokat az alapelveket, amelyek a mostani egyházpolitikát meghatározzák. A kormányzat elsőként az egyházak és az állam közötti bizalmi viszony minden szinten való helyreállítására törekszik. Más-

részt fontosnak tartja, hogy ez a dialógus ne csak ünnepek idején, hanem a hétköznapiakban is folytatódjon.

Folyamatban lévő intézkedésként említette az egyházak, egyházi intézmények munkájának lehető leggyor-

Az államtitkár előadásához kapcsolódó hozzászólások után újabb témaként a teológiai képzés jövőjéről szóló referátumok következtek. *Dr. Ujházi Lóránd*, a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola Egyházjogi Tanszékének adjunktusa a jogi háttérrel ismertette meg a hallgatókat. Meglátása szerint a jogi szabályozásnak elsősorban az egyház belső igényeinek kell megfelelnie, hiszen a teológusképzés az ő kizárólagos joga és kötelessége. Az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) képviseletében *dr. Bácskai Károly* a jövő zálogaként a különböző szakok bevezetésével történő nyitást, illetve a nem lelkész teológusok oktatásával létrejövő paritást fogalmazta meg. Gondolatait az EHE részéről *dr. Orosz Gábor Viktor* és *dr. Korányi András* egészítette ki.

Zárásként *Mihályi Zoltán*, a Magyar Evangélikus Értelmiségi Társaság elnöke a keresztény értelmiségnek az ország és az egyház iránti felelősségére mutatott rá. Az eddig elévült huszonöt éves munka bizonyítja, hogy szükség van rájuk.

■ A. M.

Esperesi tanácskozás projektbemutatóval

► **Három napra – múlt hétfőtől szerdáig – egyházunk esperesei vették birtokukba a balatonszárszói Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthont. A tanácskozás résztvevőinek köre hétfőn azonban kibővült az egyházmegyei felügyelőkkel, mert az aznap megvitatandó téma érintette a presbiteri szolgálatot is.**

A tanácskozáson részt vevőknek *Végh Szabolcs* otthonvezető mindekelőtt bemutatta azt a – *Komplex fenntarthatóság* nevet viselő – mintaprojektet, amelyet a balatonszárszói intézmény európai uniós pályázaton nyert támogatás segítségével fog megvalósítani.

Az ismertetés után *dr. Garádi Péter* a tavaly megrendezett, mintegy ezerkétszáz gyülekezeti tisztségviselőt vonzó országos presbiteri találkozó (EPOT) nyitva maradt kérdéseiről szólt. Mondanivalója elején önkritikusan állapította meg, hogy az országos találkozó óta eltelt évben szinte semmi nem történt. Márpedig ebben az esetben nem a lelkészek feladata lett volna újabb hasonló jellegű – ha nem is ilyen sok résztvevős – rendezvények megszervezése, hanem önszerveződő módon a felügyelőké és a presbiterké. Hogyan lehetne pótolni az elszalasztott alkalmakat? – tette fel a kérdést.

További felvetéseket is említett az előadó: Miként lehetne a presbitereket az egyház megújításának szolgálatába állítani? Milyen rendszeres presbiteri alkalmak legyenek? Legyen-e újabb országos találkozó, vagy sem? A nyitva maradt kérdésekre szükséges volna válaszokat adni.

Az EPOT-nak azért volt pozitív hozadéka is. Első gyümölcse az, hogy októberben elkezdődik a presbiterképzés a révfülöpi Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központban. A részletekről ifj. *dr. Hafenschner Károly*,

az intézmény igazgatója adott tájékoztatást. Jelentős mérföldkő ez – hangsúlyozta az igazgató –, hiszen ilyen jellegű képzés ebben a formában még nem volt egyházunkban. Olyan – aktív – presbitereket várnak erre a tanfolyamra, akik szívvel-lélekkel vállalják a presbiteri tisztség felolós szolgálatát.

A presbiteri alapképzés, amely komoly tanulmányi munkát, átfogó ismeretek megszerzését és egymást építő testvéri közösséget kínál a résztvevőknek, két részből fog állni: egy őszi és egy tavaszi hétvégét szánnak rá. A két alkalom szorosan összefügg egymással, ami azt jelenti, hogy a jelentkezés a két hétvégére együtt érvényes. Az első időpontja október 15–17., míg a másodiké 2011. április 8–10.

A továbbiakban az egyházmegyei felügyelők már nem vettek részt a tanácskozáson, ám az esperesek számára nem fejeződött be a munka. *Dr. Varga Gyöngyi*, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Öszövetségi Tanszékének docense és *Németh Zoltán* pécsi lelkész a lelkészakadémia elmúlt öt évének tapasztalatairól beszélt. Ahogy elhangzott, öt év alatt huszonkét kurzust tartottak, melyeken összesen 204-en vettek részt. Ez lelkészi karunk kétharmadát jelenti. Hol maradt vajon az – elvileg kötelező lelkészi továbbképzés részének tekinthető – lelkészakadémiáról a lelkészek egyharmada? Miként lehetne a hiányzókat megszólítani? – tették fel a kérdést az előadók.

Az elméleti részt gyakorlati blokk követte. Az espereseknek szituációs játék keretében egy krízishelyzetben hozzájuk fordulón kellett segíteniük.

Az esperesi tanácskozás végén a szintén jelen lévő püspökök egyházkerületük aktuális eseményeiről tájékoztatták egyházunk lelkészi közepvezetőit.

■ KISS MIKLÓS

„Imádkozó háztetők” – hétköznapi teremtvédelem

Ezekre a napokra hirdettük meg – immár második esztendeje, ország-szerte, egyházszerre, azaz ökumenikusan – a teremtés hetét, a teremtés ünnepét. (*Nyitó istentiszteletéről híradás és a témához kapcsolódó riport lapunk 8–9. oldalán olvasható. – A szerk.*) Tudom, hogy manapság sokan még évezredes ünnepeinkről is megfelledeznek, így ennek az új ünnepnek a bevezetésével eddig csak kevés lelkészünk, gyülekezetünk élt.

Őszintén szólva talán kicsit gyanús is az egész ügy, hiszen úgy tűnik, mintha az egyház már megint a korszellemhez igazodva „trendi” akarna lenni, amikor a politika által is felkapott környezetvédelmi kérdések felé fordul.

Pedig mi tudatosan nem környezetvédelemről, hanem *teremtvédelemről* beszélünk. Ez nem szószalhasogató játék a szavakkal, hanem fontos teológiai megkülönböztetés. A különbség, ha úgy tetszik: ég és föld!

A környezetvédelem az immánens, horizontális sikon gondolkodó ember tiszteletre méltó törekvése, hogy megvédje a maga kis világát, környezetét a legveszélyesebb ragadozótól, kártevőtől, a másik embertől. A környezetvédelmi erőfeszítéseket többnyire egyfajta keserű tapaszt-

alat, félelem motiválja. A másik ember potenciális veszélyforrás, aki szennyezi, mérgezi az életterünket, a levegőt, a vizet, a talajt, a táplálékot...

Ezzel szemben a teremtvédelem lényege a teremtmény hálás rácsodálkozása a Teremtő ajándékaira. Boldog rácsodálkozás a teremtvett világra annak minden kincsével együtt, beleértve a teremtménytársat, akiben nem rizikóforrást, hanem potenciális segítőtársat látunk. Munkatársat, akit arra kaptunk, hogy együtt műveljük és őrizzük a nekünk ajándékozott földet.

Fontos teológiai distinkció, hogy a teremtés ünnepén *nem a teremtvett világot, hanem a teremtvő Istent imádjuk!* Neki adunk hálát mindenért a zsoltaórs őszinte hódolatával: „Az Úr a Föld és minden, ami betölti...”

Valójában nem új ez az ünnep, hiszen falusi gyülekezeteinkben még sokféle élő hagyomány az őszi aratási hálaadás. A teremtvés ünnepét ez a tradíciót szeretné bizonyos ökoteológiai elemekkel elmélyíteni, gazdagítani és ilyen módon városi gyülekezeteinkben is meghonosítani.

Ebből az adoratív hálaünnepből meríthetünk erőt, hogy a hétköznapiakban se feledkezzünk meg arról, hogy kinek a jóvoltából és kinek a küldetésé-

ÉGTÁJOLÓ

ben élhetünk teremtményként és teremtménytársaként a földön. E nélkül a tiszta ünnepi intonáció nélkül menthetetlenül elhangolódik az életünk, és a ránk bízott rendezett világot, a kozmoszt a zűrzavar, a káosz felé taszítjuk.

Az ünnep segít újra meg újra megtalálni identitásunkat és mandatumunkat a teremtvett világban. Segít eligazodni a hétköznapi súlyos kérdéseiben. Mit és hogyan építünk? Mit és hogyan termelünk? Mit és hogyan fogyasszunk? Mit és hogyan osszunk meg egymással?

Már épületeink – vagy akár egy háztető is – prédikálhatnak arról, hogy kihez tartozik az életünk, kitől várjuk az erőt és az áldást. Régebben csak a templomtornyok mutatoujjai emelték fel tekintetünket az ég felé, és figyelmeztettek arra, aki az ég és a föld Ura. Napjainkban egyre több profán jelzést is kaphatunk, ha nyitott a szemünk és a szívünk. Ha fo-

gékonyak vagyunk a nem szakrális céllal állított eszközök szimbolikus, transzcendens üzenetére, akár még a háztetőre szerelt napkollektorok is „predikálhatnak” nekünk. Nekem legalábbis Jakab apostol hitvallását juttatják eszembe: „...minden jó adomány és minden tökéletes ajándék onnan felülről, a világosság Atyjától száll alá...” (Jak 1,17) Lehet, hogy túl élénk a vizuális fantáziám, de az ég felé tárt napelemek, esővízgyűjtők látványáról a ég felé emelt, üres, imádkozó kezekre asszociálok...

Ugyanakkor nem vagyok rajongó. Tudom, hogy akik ilyen felülről érkező energia begyűjtésére alkalmas szerkezeteket építenek a házuk tetejére, csak kis százalékban teszik ezt hitvalló céllal. De öröm, hogy ebben a – ma még kicsi, de reménység szerint egyre növekvő – táborban evangélikus gyülekezetek és intézmények is ott vannak már. Hiszen nem mindegy, hogy templomaink, parókiáink miről prédikálnak. Sajnos, többségükben gazdaságtalan, szinte kifűthetetlen, energiapazarló épületeket örököltünk derék őseinktől, akiknek, többek között, a hőigénye is más volt, mint a mienk...

Ebben az összefüggésben igen jelentős az a mintegy ötvenötmillió

forintos mintaprojekt, amely balatonszárszói konferencia-központunkban valósul meg a közeljövőben. Erről részletesen olvashattunk lapunk előző számának teremtvédelem rovatában „*Komplex fenntarthatóság*” címmel.

De mit tehet az, akinek talán még pályázni sincs lehetősége ilyen beruházásra? Hadd említsem egy kicsiny fővárosi gyülekezetünk pozitív példáját. A pestújhelyiek ez év tavaszra készültek el a lelkészlakás és a gyülekezeti terem felújításával. (*Lapunk természetesen – május 2-i számában – erről az örömmünnepről is tudósított.*) A tetőre szerelt napkollektorok jóvoltából az épület melegvíz-ellátásának költségeit „felülről” fizetik. Íme, az „imádkozó háztetők” áldása, avagy teremtvédelem a hétköznapiakban...

Gáncs Péter püspök Déli Egyházkerület

Felügyelők Kondoroson

A Kelet- és a Nyugat-békési, valamint a Pesti Egyházmegye félszáz egyház-községi felügyelője és vezető tisztségviselője gyűlt össze az elmúlt szombaton délelőtt Kondoroson.

Tuska Tibor, a házigazda gyülekezet lelkésze JSir 3,22–32 alapján tartott igehirdetést a templomban, majd a gyülekezet kórusa és gitárosai adtak színvonalas műsort. *Darida Ferencné* felügyelő köszöntötte a vendégeket, ismertette az egyházközség történetét, és szólt az 1904-ben épített templomról.

A gyülekezeti teremben kezdődött konferencián *Radosné Lengyel Anna* egyházkerületi felügyelő töltötte be a moderátor szerepét.

Dr. László Jenő Csaba Nyitott templom éjszakája címmel számolt be a pusztaföldvári evangélikusok egész estét betöltő rendezvényeiről, a közben szerzett tapasztalataikról. Igyekeznek színes, zenés programokkal, közérthető nyelvezettel, közvetlen stílusban nyitni azok felé, akik eddig nem lépték át a templom küszöbét.

Jelen sorok írója *Idősek az egyházban* címmel tartott vitaindítót, figyelemmel arra, hogy növekszik a nyugdíjas korosztály aránya, közelít a népesség egyharmadához, ami az evangélikusságra vetítve százezer fő. A hozzászólók hangsúlyozták az egyház feladatait, lehetőségeit és felelősségét öregedő társadalmunkban.

A híres kondorosi csárdában elfogyasztott ízletes ebéd után *Czerván György*, a Vidékfejlesztési Minisztérium államtitkára *Egyház és közélet* című előadásában szólt evangélikus kötődéséről, a kormány agrárstratégiájáról, a munkahelyteremtés fontosságáról, a fogyasztói gondolkodás megváltoztatásáról, a piaci szabályozásról. Ki-

emelte értékeinket, a jó termőföldet, a vizet és a magyar nép több nemzedéken át felhalmozott termelési tapasztalatait. Az egybegyűltek a – sok gyülekezeti tagot személyesen is érintő – elemi csapásokról, az ítéletidő okozta hatalmas károk mérséklésének lehetőségéről tettek föl kérdéseket az államtitkárnak.

Tavalyi kecskeméti előadása után fokozott érdeklődéssel várták a felügyelők *dr. Tőkészki László* történészt, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának docensét, református egyházkerületi főgondnokot. Az előadó kifejtette: reményt ad, hogy elindult egy protestáns fiatalodási folyamat. Az 1781-es türelmi rendelet után az addig üldözött evangélikusság is talpra állt, iskoláikban mind több papot és tanítót képeztek, akik az ország kisebb településeire is eljutottak. Az emberi tehetség ma is felgyorsíthatja a fejlődést.

A nagy tapssal honorált előadás után a felügyelők megszavaztak egy ajánlást *Idősek és az egyház* címmel az evangélikus megújulás stratégiájához.

Zárásként meglepetésprogram következett. A tizenöt éves orosházi Székács József Evangélikus Óvoda, Általános iskola és Gimnázium legkisebbjei, az óvodások érkeztek a kondorosi templomba, ahol *Révész Józsefné Tóth Erzsébet* óvodaalapító és *Vayer Tímea* óvodavezető ismertette az intézmény munkáját, majd az apróságok – *Gavallérné Koszorús Éva* és *Vörös Jánosné* óvónők vezetésével – szívet-lelket gyönyörködtető műsort adtak.

■ KOSZORÚS OSZKÁR,
a Nyugat-békési Egyházmegye felügyelője

A diakónia ünnepén

► *Folytatás az 1. oldalról*

Isten az emberiség történetébe belekódolta a szeretetszolgálatot, hiszen szegények mindig voltak, és mindig lesznek. A szeretetszolgálatot végzőkben maga Isten hajol le a rászorulókhoz. Szeretetadósságban élünk, amelyet életünk végéig törleszthetünk hálával és örömmel mások javára. „Trádióiót szeretnének teremteni, amikor Sztzehlo Gábor születésének 101. évfordulóján előőször ünnepeljük a diakónia napját” – hangoztatta Ittész János.

Díjátadás

A diakóniai bizottság két díjat alapított, amellyel a szeretetszolgálatban részt vevők munkáját jutalmazza. Az *Év Diakóniai Munkatársa Díjat* a bizottság egyházkerületenként ítéli oda olyan, evangélikus intézményben dolgozó munkatársaknak, akik elkötelezettek a diakónia ügye iránt, az el látottak számára lelkiismeretes támogatást nyújtanak magas szakmai színvonalon, a rájuk bízottak szükségleteit mindenkor szem előtt tartva. Munkájukat lelkiismeretesség jellemzi, a munkatársi közösségnek aktív, jó szándékú tagjai. Lojálisak a foglalkoztató intézmény, illetve a fenntartó egyház iránt. Rendezett életvitelük példa a többi munkatárs számára. Belső elhívással kötelezték el magukat a diakónia ügye mellett keresőként vagy aktív gyülekezeti tagként. Nyitottak a folyamatos fejlődésre, továbbképzésre.

Az *Év Szponzora Díjat* szintén egyházkerületenként ítéli oda a diakóniai bizottság a diakóniai munkát támogatók közül azoknak, akik lehetőségeikhez mérten pénzbeli vagy természetbeni adományokkal rendszeres vagy egyszeri, de kiemelkedő segítséget nyújtottak valamelyik diakóniai intézményünknek vagy az intézményen keresztül a rászorulóknak. Érdeklődnek a támogatott intézmény szakmai munkája iránt, elkötelezettek a rászorulóak segítésében.

2010-ben Az *Év Diakóniai Munkatársa Díjban* részesült: *Balánné Litavecz Anita*, *Bozorády Zoltán Kornél*, *dr. Szilvássyné Peregi Eszter*. Az *Év Szponzora Díjat dr. Birinyi Péter*, *Bogár József* és *Bánfi Péter* vehette át.

„Akinek nincsen semmije, az Gábor bácsi gyereke...”

A diakónia ünnepén sokszor felidézték Sztzehlo Gábor alakját, aki jelenkori szeretetszolgálatunk alapjait rakta le gyermekmentő munkájával. Személyéről, szolgálatáról sokáig nem lehetett beszélni, külföldön hamarabb kapott elismerést, mint saját hazájában. Talán ma sem ismerik a nevét elegen. Méltó elismerés egyházunktól, hogy az ő születésnapján adhatnak hálát a diakóniai munkatársak, az önkéntesek, az ellátottak az elévzett munkáért és a kapott lehetőségekért.

Sztehlót és megmentett gyermekeit idézte az ünneplők közé a szombathelyi Reményik Sándor Evangélikus Általános Iskola diákszínpada a *Gaudiopolis* című színdarabbal, amelyet *Németh Gyöngyi* írt és rendezett. A darab által felvillantott pillanatokban betekintést nyerhettek az ünneplők abba a kegyetlen korbá és világba, amely a túlélésről, a mindenáron való túlélésről szólt. Amelyben a megmentett, de sokszor árván maradt gyermekek maguk is vadakká és kegyetlenné váltak, és akiket egy jó-ságos ember az életét kockáztatva szelídített meg, hogy egymással is békeségben „Örmvárosban” élhesse-nek emberhez méltó életet.

„Szárnyaim alá rejtelek”

A diakónia napján a résztvevők megkoszorúzták Sztzehlo Gábor Deák téren álló szobrát. Ott elmondott ünnepi beszédében *dr. Réthelyi Miklós*, a nemzeti erőforrások minisztere az együttérzés fontosságát hangsúlyoz-

Dr. Réthelyi Miklós

ta, amikor Sztzehlo Gábor szavait idézte: „Ami téged érint, azt én is magamra veszem. Ha te nem lennél, magányos lennék. Mások ínsége cselekvésre indít.”

A diakónia napja a szavak nélküli igehirdetés napja – emlékeztetett a miniszter:

– Békeidőben élünk, nem vagyunk életveszélynek kitéve, annyi a dolgunk mindössze, hogy Sztzehlo példáját követve gondoskodjunk egymásról. Nekünk, magyar felnőtteknek, akik komolyan vesszük a hivatásunkat, Sztzehlo köpenyét kell felvennünk, és meg is kell látszania raj-

tunk, hogy az ő köpenyét viseljük. Ez alá a köpeny alá pedig be kell vonnunk mindenkit, aki a segítségre rászorul.

Gáncs Péter, a Déli Egyházkerület püspöke felidézte az egy évvel ezelőtti szoboravatást. Azóta, vagyis 365 napja napi huszonnéggy órában hirdet valamit ez a szobor. Sokan sajnos csak felpillantanak rá, és továbbmennek. Pedig ennél a szobornál meg kell állni, körbe kell járni ahhoz, hogy megértsük, amit a szürke márványtömb mond nekünk. Azt, hogy e meghasadt, széttöredezett világ élei között fölfedezhetjük az irgalmas szeretetet. „Szárnyaim alá rejtelek” – a befogadó, irgalmas szeretet mozzanata ez, amellyel Isten hajol hozzánk. Ezzel a befogadó szeretettel arra ösztönzi az embert, hogy „fogadjátok be egymást ti is”.

A püspök megemlékezett a szobor szeptember 18-án elhunyt alkotójáról, *Vigh Tamásról* is. Szintén nemrég távozott el az élők sorából *Bartosné Stiasny Éva*, aki Sztzehlo Gábor közvetlen munkatársa volt a gyermekmentés idején.

A kormány, az egyház, a szeretetintézmények képviselői mellett több „Sztzehlo-gyermek” is elhozta az emlékezés virágait a szoborhoz. Az ünnepség végén pedig a lajoskomáromi fúvósok kíséretével azt az éneket énekelték el az emlékezők, amelyet Gaudiopolisban énekeltek a gyerekek minden este: „Ó, terjeszd ki, Jézusom, / Oltalmazó szárnyad, / És csitíts el szívemben / Bút, örömet, vágyat! / Légy mindenem, légy fényem: / Sötéten jó az éj. / Nagy irgalmadból élnem / Szüntelen te segélj!”

■ SÁNTA ANIKÓ

Az év diakóniai munkatársai

Balánné Litavecz Anita • A Mezőberényi II. Kerületi Evangélikus Egyházközség Idősek Klubjának dolgozója 2001 szeptembere óta. Szociális gondozói és ápolói feladatokat végez az idősök nappali ellátásában és a házi segítségnyújtás területén. 2004-ben szerzett szakirányú képzettséget. Az egyházközség aktív tagja. Munkáját teljes odaadással végzi, a gondozottak érdekeit mindig szem előtt tartja. Munkatársaival barátságos, segítőkész. Felettesei bármikor számíthatnak rá, az intézményhez lojális. Szakmai tudását a legmagasabb szinten alkalmazza.

Bozorády Zoltán Kornél • 1965-ben szentelték lelkésszé Csepelen. Több szolgálati hely után 1978 óta dolgozik lelkészként Nyíregyházán. Kezdet-től fogva a nyíregyházi idősök otthonának fejlesztője, gondozója. 1984-től alkoholbetegek gondozásával is foglalkozik. 1984-ben kezdte meg az Emmaus Evangélikus Szeretetotthon építését. Egyházi tisztségeiből adódó szervezési, vezetési feladatai mellett mindig elsődleges fontosságúnak tartotta az ige hirdetését, a munkatársak és az ellátottak lelkigondozását. Máig a diakóniai csendesnapok szervezője.

Dr. Szilvássyné Peregi Eszter • A Győri Evangélikus Egyházközség által fenntartott győri és börcsi evangélikus szeretetházak igazgatója. 2003 óta dolgozik az intézményben, előbb főnővérként, majd intézményvezetőként. Határozottan következetes, a közösséget féltő és építő vezető. Hitelességét szakértelme mellett elsősorban az életében hordozott biblikus értékek adják. Egyházunk diakóniai bizottságának tagja és az Evangélikus Módszertani Intézmény szakértője. Szakértelmét a szociális szféra világi területein is elismerik: ellátott- és betegjogi képviselő, szociálpolitikai szakértő, a győri időügyi tanács tagja. Aktív gyülekezeti tag.

Az év szponzorai

Dr. Birinyi Péter • A budapesti Mikszáth patika vezetője. 2005-ben gyógyszerészdiplomát, 2007-ben pedig doktori fokozatot szerzett. 2010 májusa óta segíti egyházunk diakóniai szolgálatát gyógyszeradományokkal. Az elmúlt időszakban több mint háromezer doboznyi adományt juttatott el intézményeinkbe. A tavaszi árvizek idején az arnói és a sajókai gyülekezetet fertőtlenítőszerrel is segítette. Felnőttként keresztelkedt meg, aktív református gyülekezeti tag.

Bogár József • Festő szakmunkás. 1986 óta segíti az Élim Evangélikus Szeretetotthont. Az ott élők környezetét szépíti önkéntesként. Munkáját nemcsak precizitás, hanem rugalmasság is jellemzi. Az intézményben megjelenő problémák iránti fogékonysága személyes érintettségből fakad.

Bánfi Péter • A Dominó Trans Kft. ügyvezető igazgatója. Tíz éve segíti intézményeinket nagy értékű nyugat-európai segélyszállítmányok ingyenes szállításával. E segítség révén intézményeink eszközparkjának minősége jelentősen javult. A szombathelyi intézményeket nagy értékű pénzádományokkal is segíti. 2000 óta aktív gyülekezeti tag Szombathelyen. Johannita lovag, a nyugat-európai altagozat vezetője.

A huszonegyedik beiktatott lelkész Kajárpécen

► A kajárpéci gyülekezet 1692 óta íródo történetében húsz olyan lelkész szolgált, akinek a nevét megörökítették a jegyzőkönyvek. Az elmúlt hét szombatján *Smidéliusz András* személyében a huszonegyedik ilyen pásztor beiktatására került sor. *Jankovits Béla* eddigi kajárpéci lelkész nyugdíjba vonulása okán üresedett meg az egyházközség lelkészi állása, amelyre a gyülekezet egyhangúlag hívta meg Smidéliusz Andrást. Az új lelképásztor ezt megelőzően a Déli Egyházkerület püspöki titkára – és ebbéli minőségében az *Evangélikus Életnek* is rendszeres tudósítója – volt. Az iktatás szolgálatát *Kiss Miklós*, a Győr-Mosoni Egyházmegye esperese végezte.

„Érezd a felelősségét és a súlyát annak, hogy beállhatsz azoknak a sorába, akik ebben

ges szolgálatra kötelez téged családi indíttatásod és a gyülekezetnek az a szeretete, aho-

FOTÓ: MENYES GYULA

a gyülekezetben több mint négyszáz éve őrzik és adják tovább az evangélium reájuk bízott drága kincsét. Hűsé-

gyan várt és fogadott téged” – hangsúlyozta az esperes. Smidéliusz András a meghívón szereplő ige – „Íme,

nyitott ajtót adtam eléd...” (Jel 3,8) – alapján tartotta meg beiktatott lelkészként első prédikációját. Sok a bezárt ajtó ember és ember között – mondta –, de van egy olyan ajtó, amely mindig nyitva áll, és amely hívogatja az embert. Jézus a nyitott ajtók ura, az ő kezében van az a kulcs, amely ezt az ajtót kinyitotta előttünk, amelyen belépve szabad utunk van a mi mennyei Atyánkhoz.

Az iktatást követő ünnepi díszközgyűlésen felsorolták azok neveit, akik írásban köszöntötték az új lelkészt. Rajtuk kívül köszöntést mondott *Bede Tamás*, a Győr-Mosoni Egyházmegye másodfelügyelője, *Krizsán Zoltán* cinkotai és *dr. Csepregi Gyula* kőbányai felügyelő, *Laki György* polgármester és a nyugdíjba vonult előd, Jankovits Béla.

Smidéliusz András új szolgálati helyén legfontosabb feladatának az igeszolgálatot tekintti. Ezenkívül hangsúlyos szerepet kap tervei között a látogatás, a személyes kapcsolattartás a gyülekezet tagjaival. Hasonlóképpen prioritást kap lelkészi szolgálatában a gyermek- és ifjúsági munka, amely a hitoktatással már kezdetét is vette.

■ K. M.

Határtalan szolgálattevők

Lelkész házaspár iktatása az egykori határsáv zsákfalujában

► Az ágfalvi evangélikus templomban szeptember 25-én délután ünnepi istentisztelet keretében iktatta be hivatalába a gyülekezet meghívott lelkészeit – *Heinrichs Esztert és férjét, Heinrichs Michalelt* – *Gabnai Sándor*, a soproni egyházmegye esperese.

A lelkész házaspár 2008 őszén költözött Ágfalvára. Szolgálatukban igyekeznek kiaknázni a „határtalanság” adta lehetőségeket, hiszen a falu két utcája is Ausztriában végződik. Nagyon jó kapcsolatokat ápolnak a szomszédos osztrák falvakkal és az ottani evangélikus és katolikus gyülekezetekkel.

Ágfalva a határnyitásig „zsákfalu” volt, az egyetlen magyarországi szomszédja Sopron. Elmondásuk szerint mivel a várossal nem lehetnek egy súlycsoportban, ezért is fontos számukra a szomszédos osztrák településekkel való jó kapcsolatok kiépítése.

Heinrichs (Molnár) Eszter Sárvaron született, itt érettségizett. Teológiai tanulmányai során Németországban, Berlinben kapott ösztöndíjat. Ez idő alatt elvállalta a Berlieni Protestáns Magyar Gyülekezet

gondozását. Magyarországi tanulmányai végeztével visszatért Berlinbe, ahol még öt évig folytatta a gyülekezet lelképásztorlását. Mellette egy ötezer lelkes német gyülekezetben (Evangelische Advent-Zachäus-Kirchengemeinde) is szolgált két éven keresztül, valamint egy egyházi fenntartású hajléktalanszállón a Berliner Stadtmissionnál.

Eszter Németországban ismerkedett meg későbbi férjével, Michael Heinrichs lelkésszel, aki tanulmányait a nyugat-berlini Kirchliche

itt szerzett diplomát. A Berlinben töltött segédlelkészi évek után középiskolai hitoktatóként, ifjúsági lelkészként és „önkéntes” lelkészként dolgozott. Két évet Budapesten is élték, ahol Michael *Balog Zoltán* református lelkész mellett a német ajkú református gyülekezetben segédkezett, és börtönlelkészként dolgozott.

Két gyermekük született, *Dávid és Ármin*.

Jelenleg ketten látják el a lelkészi feladatokat Ágfalván és Sopronbánfalván. Heinrichs Michael emellett Auszt-

A SZERZŐ FELVÉTELE

Hochschulén kezdte, amely a két Németország egyesítése után egyesült a kelet-berlini Humboldt Egyetemmel, így

riában, Bécsűjhelyen is dolgozik – középiskolai hitoktatóként.

■ MENYES GYULA

Visszatérő szolgáló

Hulej Enikő iktatása Kecskeméten

► Mintha csak összebeszéltek volna múlt szombaton az ünnepi istentisztelet szolgálattevői *Hulej Enikő* kecskeméti másodlelkésszé történő beiktatásakor. A Bács-Kiskun Egyházmegye iktatást végző esperese, *Lupták György* és a híros város evangélikus gyülekezetének énekkara is ugyanazt az üzenetet helyezte az itteni szolgálatát már szeptember elsején megkezdő lelképásztor szívére: „Jézusra nézz, ő legyen a példakép! (...) A szolgálathoz új erőt te mindig csak tőle várj!”

Az Istennel való élő, szoros kapcsolat fontossága mellett – Zsid 2,1 alapján tartott igehirdetésében – Lupták György az elsodródás veszélyeire hívta fel nemcsak a lelkésznt, de a gyü-

lekezet figyelmét is; ha a hívek közül némelyek az egyik lelkészt pártolják a másik ellenében, akkor kettészakadhat a közösség. Lássák meg mindkettejük értékeit, előnyeit – biztatta az egyházközség tagjait. Az ünnepi szertartás liturgiájában is részt vevő *Kis János* lelképásztornak és a most beiktatott másodlelkésznek együtt, egymást kiegészítve kell vezetniük az egyházközséget és építeniük Isten országát – az ő dicsőségére.

A többlellelkészes közösségben való szolgálat nem teljesen ismeretlen Hulej Enikő számára. 2005-ös lelkésszé avatását követően a Pesti Egyházmegye beosztott lelkészeként a pestszentlőrinci gyülekezetben szolgált, és annak pestszentimrei fiúját is gondozta. Emellett félállásban az Evangélikus Missziói Központ munkatársaként rádióműsorokat készített, közreműködött a *Híd* magazin szerkesztésében, és számos emlékezetes cikket írt az *Evangélikus Életbe* is.

A Csengődről származó lelkésznt valamelyest a kecskeméti közösséget is ismeri, hiszen annak idején itt töltötte a hatodévet. Szószékfoglaló prédikációjában maga is utalt erre. Bár úgy gondolta, hogy ahonnan Isten egyszer elviszi, oda már nem küldi vissza – tavaly nyár vége óta azt is egyre biztosabban érezte, hogy Kecskeméten van a helye. Vívódásai során – hogy vajon az ő akaratát egyezik-e az Úr akaratával – került előbe az igehirdetése alapjául is szolgáló ige – „Isten az, aki munkálja bennetek mind az akarást, mind a cselekvést az ő tetszésének megfelelően” (Fil 2,13) –, melynek hatására végül igent mondott a gyülekezet meghívására.

Beiktatására anyaggyülekezetéből és korábbi szolgálati helyéről is sokan eljöttek. Az ünnepi istentiszteletet követő díszközgyűlésen – mások mellett – *Nagy Veronika* csengődi és *Győri Gábor* pestszentlőrinci lelkész, valamint *Kákay István* országos irodaigazgató, lőrinci presbiter is köszöntötte Enikőt, a lőrinci ifi pedig nemcsak a szertartáson, de még a szeretetvendégségen is énekelt a tiszteletére.

■ VITÁLIS JUDIT

FOTÓ: ZSOLCZAI BALÁZS

Templom-szentelési évforduló

Templomuk felszentelésének évfordulóját ünneplik az ágfalvai evangélikusok minden évben szeptember utolsó vasárnapján. Az egykor német ajkú – a második világháború után kitelepített – evangélikusok utódai idén szeptember 26-án, vasárnap délelőtt ünnepi istentisztelet keretében adtak hálát kétszázhuszonöt évvel ezelőtt felszentelt templomukért.

A gyülekezet néhány tagja népviseletbe öltözve volt jelen az istentiszteleten, melyen *Itt-zés János* püspök két nyelven – magyarul és németül – hirdetett ígét. Az ünnepséget megtisztelte jelenlétével a németországi Oberriexingen küldöttsége is – a település lutheránusai a jövőben testvérgyülekezeti kapcsolatot kívánnak létesíteni. A múltat idéző fényképekből kiállítást is szerveztek az évfordulóra az ágfalvai evangélikusok.

■ MENYES GYULA felvétele

HIRDETÉS

Az Evangélikus Kórházi Lelkigondozói Szolgálat őszi kétnapos konferenciát tart október 15-én és 16-án, péntek délután 15 órától szombat délután 2 óráig Piliscsabán, a Béthel Evangélikus Missziói Otthonban (Széchenyi u. 8–12.). Téma: *Belső harmónia*. Tervezett program: *Könnyen billenő harmónia; Lojalitáskonfliktus; Kő kövön (pszichodramatikus játék); Harmonikus személyek – gondolatok és képek a Szentírás fényében; Belső szabadság*. Érdeklődni és jelentkezni lehet: *Balogh Éva*: 20/824-4723, bodzabokor@gmail.com; *Honti Irén*: 20/824-5629, hirene@citromail.hu; *Heinemann Ildikó*: 20/770-0442, ildiko.heinemann@lutheran.hu; *Kulcsár Zsuzsanna*: 20/824-2256, kulcsi@hotmail.com. Szeretettel várjuk önkéntes segítőinket és az érdeklődőket!

Október a reformáció hónapja

„Ébredj, bizonyágtévő lélek!” • Regisztrált programok – 2010

BUDAPEST, október 1., 14 óra
„Ébredj, bizonyágtévő lélek!”
Október a reformáció hónapja
Ünnepélyes megnyitó;
85 éves a Theologiai Szemle
Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának kápolnája
1117 Budapest, Magyar tudósok krt. 3.

BUDAPEST, október 1., 18 óra
Gárdonyi Hajna és Karasszon Dezső hangversenye a Bethesda-gyermekkórház javára
Zuglói evangélikus templom
1147 Budapest, Lócsei út 32.

SZEKSZÁRD, október 1., 19.30
Lemle Zoltán Jézus a mi Urunk és Megváltónk című kötetének bemutatója
Garay János Gimnázium díszterme
7100 Szekszárd, Szent István tér 7–9.

SZEKSZÁRD, október 1., 19.30
Decsi Kiss János grafikai kiállításának megnyitója
Garay János Gimnázium díszterme
2100 Szekszárd, Szent István tér 7–9.
PÉCS, október 2., 9 óra
A céltudatos gyülekezet – női találkozó
Baptista imaház
7627 Pécs, Bokor utca 52.

BUDAPEST, október 2., 15.30
Ökumenikus bibliaóra Bodnár Ákos szolgálatával
Arany Alkony Idősek Otthona
1154 Budapest, Bánkút u. 67–69.

PÉCS, október 2., 16 óra
Edinburghi centenáriumi konferencia
Belvárosi református templom
7623 Pécs, Szabadság utca 35.

PÉCS, október 2., 19 óra
Ökumenikus zenés istentisztelet
Belvárosi evangélikus templom
7621 Pécs, Dischka Győző u. 6.

NYÍREGYHÁZA, október 3., 10.30
Ünnepi istentisztelet az Irgalmas Samaritánus színjátszó csoport közreműködésével
Nyíregyháza-kertvárosi református templom
4400 Nyíregyháza, Kazinczy utca 4.

DUNAVARSÁNY, október 3., 15 óra
Családi nap a teremtésvédelem jegyében
Soli Deo Gloria Közösségi Ház
2336 Dunavarsány, Habitat utca 10–12.

BUDAPEST, október 4., 18 óra
Teremtési ünnepkör
Háló Közösségi Központ
1053 Budapest, Ferenciek tere 7/8.
III. lépcsőház II. emelet

SZEKSZÁRD, október 7., 18 óra
Az elfelejtett asszony, Kálvin János felesége – Békefy Lajos előadása
Református gyülekezeti ház
7100 Szekszárd, Bezerédj u. 3.

BEREKFÜRDŐ, október 8–10., 17 óra
Protestáns cserkészek fóruma – ICHTHÜSZ Közösség
Nyírségi Egyházmegyei Üdülő

BUDAPEST, október 9., 10 óra
Teológiai nap: Kálvin hatása a metodista mozgalomra
Magyarországi Metodista Egyház központja
1032 Budapest, Kiscelli u. 73.

BUDAPEST, október 9., 15.30
Ökumenikus bibliaóra Paskai László szolgálatával
Arany Alkony Idősek Otthona
1154 Budapest, Bánkút u. 67–69.

VESZPRÉM, október 10., 10 óra
Ünnepi istentisztelet: 450 éves a Veszprémi Református Egyházközség
Református Nagytemplom
8200 Veszprém, Dózsa Gy. u. 22.

VESZPRÉM, október 10., 15 óra
Zenés áhítat – Orlando énekegyüttes
Református Újtemplom
8200 Veszprém, Kálvin János park 1.

BUDAPEST, október 10., 15 óra
Teremtési ünnep és ünnepkör
Rákoskeresztúri evangélikus templom
1173 Budapest, Bakancsos utca 5.

BUDAPEST, október 10., 16 óra
A Rajkó zenekar jótékonyossági hangversenye a Lepramisszió javára
Batthyány téri Szent Anna-templom
1011 Budapest, Batthyány tér 7.

BUDAPEST, október 10., 18 óra
Orgonazenés áhítat – Bódisz Tamás
Kálvin téri református templom
1091 Budapest, Kálvin tér 7.

MAGLÓD, október 15., 18 óra
„Áldjad az Úr nevét” – ünnepi koncert a IX. Vermesy művészeti napok keretében
Evangélikus templom
2234 Maglód, Sugár út 66.

BUDAPEST, október 16., 15.30
Ökumenikus bibliaóra Szabó István szolgálatával
Arany Alkony Idősek Otthona
1154 Budapest, Bánkút u. 67–69.

MAGLÓD, október 17., 10.30
„Tebenned bízunk” – ünnepi istentisztelet és koncert a IX. Vermesy művészeti napok keretében
Református templom
2234 Maglód, Ady Endre u. 15.

BUDAPEST, október 17., 17 óra
Reformációi gálaest
Uránia Nemzeti Filmszínház
1088 Budapest, Rákóczi út 21.

DEBRECEN, október 19., 10 óra
Jézus Krisztus szerepe a teremtés és fenntarthatóság szolgálatában
Református Kollégium
4026 Debrecen, Kálvin tér 16.

BUDAPEST, október 22., 18 óra
Millisits Máté: Kálvin János időszerűsége a Duna mentén
Óbudai Református Egyházközség gyülekezeti terme
1033 Budapest, Kálvin köz 4.

SZEKSZÁRD, október 22., 19 óra
A Szekszárdi Gárdonyi Zoltán Református Együttes hangversenye
Garay János Gimnázium díszterme
7100 Szekszárd, Szent István tér 7–9.

SZEKSZÁRD, október 22., 19.30
Szerzői est – a 80 éves Tillai Aurél karnagy köszöntése
Garay János Gimnázium díszterme
7100 Szekszárd, Szent István tér 7–9.

BUDAPEST, október 23., 14.30
Az ajándékok ökumenikus megosztása...
Evangélikus–református templom
1112 Budapest, Németsvölgyi út 138.

BUDAPEST, október 23., 15.30
Ökumenikus bibliaóra Gáncs Péter szolgálatával
Arany Alkony Idősek Otthona
1154 Budapest, Bánkút u. 67–69.

SÁRVÁR, október 24., 9.30
Ünnepi hangverseny – közreműködik a Sárvári Koncz János Zeneiskola

Evangélikus templom
9600 Sárvár, Sylvester J. u. 3.

MAGLÓD, október 24., 10.30
„Reformáció – konfirmáció” – konfirmandusok bemutatkozó szolgálat
Evangélikus templom
2234 Maglód, Sugár út 66.

SÁRVÁR, október 24., 11 óra
Bélyegkiállítás-megnyitó: Zene bélyegeken – Erkel-év 2010
Evangélikus gyülekezeti terem
9600 Sárvár, Sylvester J. u. 3.

BUDAPEST, október 24., 18 óra
Zuglói zenés esték – „Szívemnek kösziklája”
A pesterzsébeti református vegyes kar hangversenye
Zuglói evangélikus templom
1147 Budapest, Lócsei út 32.

BUDAPEST, október 24., 18 óra
J. S. Bach: H-moll mise
Deák téri evangélikus templom
1052 Budapest, Deák tér 4.

DUNAVARSÁNY, október 24., 18 óra
Zenés irodalmi est Petróczi Éva és Csörsz Rumen István szolgálatával
Soli Deo Gloria Közösségi Ház
2336 Dunavarsány, Habitat utca 10–12.

MAGLÓD, október 25., 18 óra
„Tarts meg, Urunk, szent igédben!” – reformációi istentisztelet
Evangélikus templom
2234 Maglód, Sugár út 66.

MAGLÓD, október 26., 18 óra
„Tarts meg, Urunk, szent igédben!” – reformációi istentisztelet
Református templom
2234 Maglód, Ady Endre u. 15.

BUDAPEST, október 28., 18 óra
Zoltáros istentisztelet, református vesperás – Kálvin kórus
Kálvin téri református templom
1091 Budapest, Kálvin tér 7.

BUDAPEST, október 29., 18 óra
Szücs Ferenc: Kálvin
Óbudai Református Egyházközség gyülekezeti terme
1033 Budapest, Kálvin köz 4.

VÁRALJA, október 29., 18 óra
Lemle Zoltán Jézus a mi Urunk és Megváltónk című kötetének bemutatója
Közösségi ház
7354 Váralja, Kossuth L. u. 100.

VÁRALJA, október 29., 18 óra
Decsi Kiss János grafikai kiállításának megnyitója
Közösségi ház
7354 Váralja, Kossuth L. u. 100.

BUDAPEST, október 30., 15.30
Ökumenikus bibliaóra Bóna Zoltán szolgálatával
Arany Alkony Idősek Otthona
1154 Budapest, Bánkút u. 67–69.

DUNAVARSÁNY, október 30., 18 óra
Orgonakoncert Lőrincz Katalin szolgálatával
Soli Deo Gloria Közösségi Ház
2336 Dunavarsány, Habitat utca 10–12.

SÁRVÁR, október 31., 10 óra
Reformációi ünnepély
Református templom
9600 Sárvár, Várkerület u. 7.

TAKÁCSI, október 31., 10 óra
Református–evangelikus ünnepi úrvacsorai istentisztelet

Evangélikus templom
8541 Takácsi, Petőfi u. 50.

SZEKSZÁRD, október 31., 10 óra
Ökumenikus istentisztelet
Református templom
7100 Szekszárd, Kálvin tér 12–14.

DEBRECEN, október 31., 10 óra
Istentisztelet
Unitárius templom
4025 Debrecen, Hatvan u. 24.

BUDAPEST, október 31., 10 óra
Istentisztelet
Bartók Béla Unitárius Egyházközség
1092 Budapest, Hőgyes Endre u. 3.

MAGLÓD, október 31., 10.30
Reformáció ünnepi istentisztelet úrvacsorával
Református templom
2234 Maglód, Sugár út 20.

SÁRVÁR, október 31., 11 óra
Koszorúzás Sylvester János bibliafordító emlékművénél
Sárvári Nádasdy-vár parkja
9600 Sárvár, Várkerület 1.

FÜZESGYARMAT, október 31., 11 óra
Istentisztelet – műsor
Unitárius templom
5525 Füzesgyarmat, Széchenyi utca 13.

BUDAPEST, október 31., 11 óra
Istentisztelet
Unitárius templom
1055 Budapest, Nagy Ignác u. 2–4.

HOMOKBÖDÖGE, október 31., 14 óra
Református–evangelikus ünnepi úrvacsorai istentisztelet
Evangélikus templom
8563 Homokbödöge, Kossuth L. u. 49.

GYÚRÓ, október 31., 15 óra
A reformáció ünneplése
Református templom
2464 Gyúró, Rákóczi u. 27.

BUDAPEST, október 31., 15.30
Reformációi megemlékezés
Reformációi emlékpark
1071 Budapest, Városligeti fasor – Bajza utca sarok

GYÚRÓ, október 31., 16.30
Winter Erzs templomos fényképei
Református gyülekezeti terem
2464 Gyúró, Rákóczi u. 27.

BUDAPEST, október 31., 18 óra
J. S. Bach: Kantate BWV 3. és Harai Levente SJ előadása
Német Ajkú Református Egyházközség temploma
1054 Budapest, Hold utca 18–20.

BUDAPEST, október 31., 18 óra
Reformációi istentisztelet
Deák téri evangélikus templom
1052 Budapest, Deák tér 4.

MEZŐNAGYMIHÁLY, október 31., 18 óra
Ünnepi istentisztelet és megemlékezés
Református templom
3443 Mezőnagymihály, Kossuth Lajos u. 70.

MEZŐNAGYMIHÁLY, október 31., 18.30
Kálvin-emléktábla megkoszorúzása
Református parókia
3443 Mezőnagymihály, Kossuth Lajos u. 70.

BUDAPEST, október 31., 20.30
Reformációi ifjúsági hangverseny
Deák téri evangélikus templom
1052 Budapest, Deák tér 4.

Mikszáth-termi bemutatók

► Huszonkét kötetből álló, díszkötéses Mikszáth-sorozatot indított útjára a Kossuth Kiadó. A sorozatot szeptember 22-én mutatták be a Magyar Újságírók Országos Szövetségének (MÚOSZ) új, Vörösmarty utcai székházában. A bemutató egyben kiállításmegnyitó is volt: Réti Zoltán grafikus, festőművész Mikszáth prózavilágát megidéző akvarelljei október 28-ig tekinthetők meg a Sajtóházban. A Mikszáth-portrét az Evangélikus Országos Múzeum kölcsönözte a múlt szerdai megnyitóra. (A múzeumban a festőművész hasonló tematikájú tárlata október végéig tekinthető meg.)

Idén május 28-án volt az evangélikus prózaíró, publicista és politikus halálának századik évfordulója. Nem véletlen, hogy Mikszáth-évhez kötődő programra a MÚOSZ-székházban is sor került. Mikszáth újságírói pályáját a MÚOSZ elnöke, Eötvös Pál villantotta fel, megemlítve, hogy a magyar újságírók első szervezetének,

a Budapesti Újságírók Egyesületének (BÚE) első elnöke Mikszáth Kálmán volt.

– Az épület előterében helyeztük el a BÚE megalakítására emlékeztető, az Andrássy útról magunkkal hozott márványtáblát, és egy éppen most lezárult ötletpályázat eredményeként a terem, amiben vagyunk,

mától Mikszáth Kálmán nevét viseli – jelentette be Eötvös Pál.

A könyvbemutató egyben kiállítás-megnyitó is volt. „Fiam, légy ügyvéd, hazudsz egy keveset, és sokat keresel. Nem fogadtam meg a tanácsát, újságíró lettem: sokat hazudok, és keveset keresek” – idézte az író bonmot-ját Praznovszky Mihály irodalomtörténész, megnyitva Réti Zoltán grafikus, festőművész Mikszáth prózavilágától ihletett kiállítását.

– Nagyon meg lehet szeretni Nőgrádot és a világot is Mikszáth prózáján keresztül – ajánlotta a Mikszáth Kálmán Társaság örökös tiszteletbeli elnöke az újságírók figyelmébe Mikszáth és az ugyancsak evangélikus Réti „hihetetlenül szeretnivaló” szövegeit és képeit.

► Forrás: muosz.hu

A HÓNAP KÖNYVE

A szenvedő ember a megtérés útján

Jób könyvének magyarázata

Jób könyve az ember igazságérzetét, az isteni igazságosságba vetett hitét leginkább próbára tevő ószövetségi olvasmány. Megrázó és felemelő egyben. Feledhetetlen mű. Csodaszép igék tárháza, és olvasása irodalmi élményt nyújt. Küzdeni kell mondani-valójának megértéséért, megfejtéséért, de a kereső léleknek, a bátran kérdezőnek feltárul Isten üzenetének Jób történetébe rejtett gazdagsága.

Az ószövetségi teológiában kimagasló professzor és lelkészként megbecsült, szeretett vezető szakszerű és értő útmutatását ajánljuk most e rovatban azon olvasók figyelmébe, akik Jób könyvéhez keresik az utat.

Muntag Andor születésének nyolcvanadik, halálának harmadik évfordulóján, 2003-ban jelent meg második kiadásban e hónap könyve, a Jób könyvéhez írt kommentár.

Ki volt Muntag Andor? Ószövetségi teológiai professzor, lelképásztor, az Evangélikus Teológiai Akadémia

gek, rokkantak vannak bízva, és azokhoz is, akik maguk szenvednek hangosan vagy némán. Igen nagy vizsgálás forrása fakad a szent szöveg olvasása nyomán. Lelkészek választ kaphatnak szakkérdéseikre, a biblia-olvasók pedig általános ismeretekre tehetnek szert, és a hit legnagyobb, végső kérdéseikhez kerülhetnek közelebb e kötet által.

Ha nincs kéznél Biblia – az sem baj ebben az esetben: Muntag Andor maga nyújtja a fordítást is. Szakszerű interpretálásában – jegyzetekkel ellátva – gyönyörködhetünk a prózai részekben és a költeményekben.

Aki netán attól fél, hogy nem elég képzett az Ószövetség egyik legkülönösebb, mondanivalóját tekintve rendkívül nehéz könyvének olvasásához, azt az alapvetés, az első, bevezető fejezet megnyugtatta: közli azokat az alapinformációkat, amelyek birtokában átdahatjuk magunkat a léleképítő utazásnak. A szerző maga javasolja: az első és utolsó két-két fejezet, valamint a részletes tartalomjegyzék fő- és alcímeivel a könyv egészének világos áttekintését adja.

Ha szabad e ponton egy személyes kitérőt tenni: amikor sok évvel ezelőtt először léptem be a teológia kapuján, elsőik között ismertem meg a professzor – akkor épp dékán – urat, „Bandi bácsit”. Mert így szólíthattuk őt. Bandi bácsi előadásai, héber-, ószövetségi kortörténet és exegézis órái nem csak azért maradtak emlékeztetések, mert olyan hihetetlen mennyiségű tudást adott át nekünk, hallgatóknak, amelyet egyszerűen áttekinteni és rendszerezni is nehéznek tűnt – ő pedig olyan könnyedséggel, fejből, mintegy „mesélte” – jó adag humorral, derűvel –, hogy csak ámultunk. Hanem azért is, mert e sorok írója például az ő hatására választott ószövetségi témájú diplomamunkát, vállalva a héber nyelv kihívásait is...

Amikor az olvasó felnyitja ezt a kommentárt, éppúgy várja majd, ahogy a hallgatók várták óráin a folytatást, hogy az üzenet, az ige mélysége feltáruljon, a miértek megválaszolóddjanak, hogy összeálljon a kép.

A Jób-kommentár nemcsak írásmagyarázatot, hanem precíz fordítást is tartalmaz. (Muntag Andor az 1975-ben megjelent, majd 1990-ben revideált új fordítású Biblia létrejöttében jelentős szerepet játszott.)

Kincsekkel van tele Jób könyvének

negyvenkét fejezete – noha az alap-történet mellbevágó. A feddhetetlen és becsületes, istenfélő Jóbot Isten próbának veti alá, amikor a sátán megrágalmazza. Mit kezdünk ma a szenvedéssel? A máséval? A magunkéval? Hogyan fogadjuk: mint sorscsapást, Isten büntetését, az élet részét, amely mindenkit megtalál, esetleg mint lehetőséget arra, hogy rendezzük lelki dolgainkat, emberi kapcsolatainkat, s főleg: válhat-e az ilyen szenvedés az Istenhez való közeledés, a megtérés útjává?

Sokféle fogadtatása és elhordozása (elutasítás, lázadás) lehet a szenvedésnek: annyiféle, ahányan vagyunk, ezért a téma örök aktualitása megkérdőjelezhetetlen. Jób személyét még az is ismeri – legalább névről –, aki magát a Szentírást nem olvassa, nem templomba járó hívő, hiszen szenvedése, türelmesen tűrő lény, tartása, hite csodálatos, megdöbbentő, megragadó példa minden embernek. „Nemcsak a teológusokat, a Biblia magyarázóit érdekli, hanem az irodalmárokat is. A világirodalom olyan remekműveivel emlegetik együtt, mint Dante Isteni színjátéka és Goethe Faustja. (...) A személyesen átélt emberi szenvedés művészi kifejezését látják benne.” (21. o.) Méltán adja az általános bevezetés fejezete címének Muntag Andor ezt: Jób könyve: a világirodalom remeke.

Muntag Andor kommentárját minden teológus, lelkész és minden, Bibliát érteni kívánó ember polcára ajánlom. Nem szobatudósként írta meg művét, amint erre az előszóban is utal. Hiszen az ige él, és embereket ér el, formál át, szólít meg. A szerző megköszöni azoknak a híveknek, közösségeknek, akik között évtizedeken át lelkészként szolgált, hogy közösen fedezhették fel és értelmezhatték istentiszteleteken, bibliaórákon, személyes beszélgetésekben Jób könyvének mondanivalóját.

Azt a nagy ívű, szakszerű és precíz teológiai munkát, valamint remek stílusú, gördülékeny, olvasmányos szövegmagyarázatot pedig, amelyet ő elvégzett, és azt a legnagyobbakra jellemző szerénységgel párosuló tudást, amellyel ezt a kommentárt írta, mi köszönjük meg most, mikor kézbe vesszük e kötetet, és gondolkunk emlékére, szolgálatára Urunk iránti hálaadással.

■ KÖHÁTI DÓRA

Faludy-nap a Fasorban

► A Magyarországi Evangélikus Egyház, a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium és az Arany János Kör szervezésében a száz éve született Faludy György költőre, egykori fasori diákra emlékeztek szeptember 22-én az intézményben. A gimnázium nevében dr. Roncz Béla igazgató, a kormányzat részéről Szócs Géza kulturális államtitkár köszöntötte a díszteremben összegyűlteket, majd dr. Blénesi Éva irodalomtörténész, politológus tartotta meg A humanista Faludy című előadását.

Az irodalomtörténész szerint a költő személyesen megszólító, lüktető verssoraitól szinte gyorsabban ver a szívünk. Nem hiába, az élete során

idézte fel az ünnepség díszvendége: mint mondta, többször is meglátogatta őket Angliában, és büszkén beszélt a Fasorban töltött éveiről, amelyek alatt klasszikus és latintudását is megalapozhatta. Alexander és testvére, Emily – aki Görögországban él és alkot mint festőművész – tisztelettel őrzik nagyapjuk emlékét. Ennek bizonyosságául a két testvér elszavalta a költő egy-egy angolra fordított versét (Magánzárka, 1952; Michelangelo utolsó imája, 1935); a jelenlévők kezükbe kapták a költemények magyar szövegét.

Alexander – magánemberként és az Anglikán–Lutheránus Társaság tagjaként is – sokat tesz a Magyarországi Evangélikus Egyház és az angliai anglikán egyház közötti kapcsolat építéséért, szervezőmunkával és anyagi támogatással egyaránt. Idén már második alkalommal szervez

FOTÓ: MESZÁROS GÁBOR

számos akadályt legyőző nyelvtelenség igazán ismerte az emberi érzések mélységeit és magasságait.

Az ünnepség felszólalásai között verses és zenés előadások hangzottak el. A gimnázium által rendezett Faludy versmondó verseny dobogós helyezettei szavalták el nyertes verseiket, majd átvették díjaikat. A kerekasztal-beszélgetés előtt Tihanyi László előadóművész Faludy György megzenésített Villon-átköltéseiből énekelt el néhányat.

Az együttlélt záróakkordjaként dr. Fabiny Tamás püspök beszélgetett a költő Angliában élő – magyar állampolgársággal is rendelkező – unokájával, Alexander Faludy anglikán pappal – természetesen a vendég anyanyelvén. (A közönség számára Ittész Szilvia, a gimnázium angolnyelv-tanára tolmácsolta az elhangzottakat.)

A kérdésre, hogyan emlékeznek „nagyapára”, kellemes élményeit

osztöndíjat Angliába az Evangélikus Hittudományi Egyetem diákjai részére. Meglátása szerint tartozik ennyivel Magyarország fiataljainak, hiszen az ő nagyapját is taníttatta az ország.

Faludy György 1938 és 1988 között – kisebb megszakításokkal – hat országban élt, s ennek köszönhetően nemzetközileg (leginkább Kanadában) ismert költővé vált. Itthon számos díjjal tüntették ki a rendszerváltást követő időszakban. Emléke előtt tisztelegnek a gimnázium dísztermében Damó István grafikusművész Villon-grafikái és Bahget Iskander fotóművész Faludy-fotói.

A Petőfi Irodalmi Múzeumban kiállítás idézi fel a költő, író és műfordító gazdag életútját. Az október 31-ig megtekinthető tárlaton látható többek között a költő legkorábbi – tizenhat évesen írt – versének kézirata is.

■ HORVÁTH-HEGYI ÁRON

Michelangelo utolsó imája

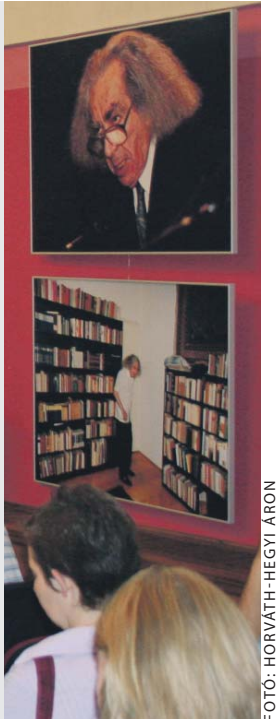
Üllöd a föld s az égi boltra állván oly ívet írsz karoddal, mint a nap. Hetvenhat éve állok fenn az állvány deszkázatán, de nem találtalak.

Vésőm alatt porladva hullt a márvány s öklömben torzó, vagy bálvány maradt. Nem leltelek meg, illanó szivárvány, ki ott ragyogtál minden kő alatt.

Magam lettem vén kötőmb, száz bozótban megszaggatott, mogorva, durva, szótlán, de lelkemben még égi fény ragyog.

Hogy tudnám testem börtönét levetni? Üss rám, ha tudsz még vén bűnöst szeretni, Istenszobrász! A márvány én vagyok.

(Firenze, 1935)

FOTÓ: HORVÁTH-HEGYI ÁRON

A teremtvédelem hete

Szeptember utolsó vasárnapjának délutánján ökumenikus istentisztelet nyitotta meg a teremtvédelemnek hetét a budai Ciszterci Szent Imre-templomban. A központi alkalmon Steinbach József református püspök Zsolt 18,49 alapján hirdette Isten ígétét. A liturgia szolgálatát – Udvardy György római katolikus és Gáncs Péter evangélikus püspök mellett – Karsay Eszter református lelkész és Brückner Ákos plébános látta el. A teremtvédelmi hét létrejöttének történetét Kodácsy Tamás református teológus ismertette, a Fővárosi Protestáns Kántorátust pedig Bence Gábor evangélikus karnagy vezényelte.

FOTO: KISS TAMÁS

Az idén szeptember 26. és október 3. közé időzített teremtvédelmi hetet – az Európai Keresztény Környezetvédelmi Hálózat ajánlása és az Egyházak Világtanácsának felhívása alapján – immár második alkalommal hirdetik meg a magyarországi egyházak. A tavalyi ünnephez képest előrelépést jelent, hogy maga a nyitó istentisztelet is a történelmi egyházak összefogásával valósult meg.

A Magyar Katolikus Egyház Országos Lelkipásztori Intézetének (OLI) teremtvédelmi munkacsoportja, a Magyarországi Református Egyház teremtvédelemmel foglalkozó munkatársai és a Magyarországi Evangélikus Egyház Ararát teremtvédelmi munkacsoportja, valamint a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának (MEÖT) Szociáletikai Bizottsága – segédanyagokkal ellátott – körlevélben ajánlotta a gyülekezetek, intézmények figyelmébe az első hitágazat kérdéseire hangsúlyt helyező ünnep megtartását.

Az ökumenikus budapesti nyitó istentiszteleten Udvardy György a keresztények teremtvédelmi törekvésének és a világ környezetvédelmi felhívásainak különbségére mutatott rá. Hangsúlyozta, hogy a keresztény közösségek törekvésének ereje az imádságban és a Megváltóba vetett hitben van – a teremtvédelem világ iránt érzett felelősségünk, a teremtvédelem világ védelme érdekében véghezvitt cselekedeteink egyaránt ebből táplálkoznak. Köszöntő gondolatait erősítette a református igehirdető, aki – a többi között – utalt arra, hogy „ki nem csak önmagának él, az a teremtvédelem világban felismeri az Istent”. (Gáncs Péter evangélikus püspök gondolatai lapunk 3. oldalának Égtájoló rovatában olvashatók.)

Az istentisztelet végén a szolgálattevők vízzel rajzoltak keresztet az eléjük sorjázók tenyerébe, szimbolikusan közös teremtvédelemre és közös kereszttségünkre emlékeztetve.

(További információk és ajánlások a www.teremtesunnepe.hu oldalon olvashatók.)

► EvÉlet-infó

Egyik közismert énekesünk nyilatkozta egyszer, hogy manapság a legforradalmibb tett konzervatív maradni. A délnyugati országhatár közelében fekvő apró falu, Markóc iskolapéldája ennek. A mindössze hetven főt számláló Baranya megyei település ugyanis a jelenlegi gondolkodásmódhoz képest újító, valójában azonban nagyon is régi korokat idéző útra lépett.

Az Ormánság területén a magyar vidék közismerten kedvezőtlen helyzetének legtöbb jellemzője tapasztalható: előregedő népesség, munkahelyhiány, hátrányos szociális helyzet, a gazdálkodás leépülése, szétesett családok és faluközösség, rossz egészségi állapot és kevés remény mindezek megváltozására.

Mit lehet ilyenkor tenni? Ha felülről nem jön megoldás, vagyis a kormány nem hoz megfelelő intézkedéseket, leginkább semmit – így vélekednének a legtöbben, de Markóc polgármestere, Lantos Tamás másképp gondolta. Ha nincs pénz, ne várjunk arra, hogy legyen, hanem próbáljunk meg olyan életformát kialakítani, amelyhez nagyon kevés kell – ez a központi gondolata annak az önálló életformának, amelyet közel négy éve próbál meghonosítani falujában.

Oltvány a szaporító kertből

A markóciak törekvésének az a lényege, hogy a stratégiai jelentőségű javakat – mint amilyen az ivóvíz, az élelmiszer, az energia – helyben állítsák elő. Sőt mivel állandó orvossincs a faluban, a kisebb egészségügyi problémákat is önerőből próbálják megoldani gyógynövényekből ké-

szített kenőccsel vagy egyéb természetes gyógymóddal, mint például hideg vizes fürdő láz esetén.

Mindebben kulcsszerepet játszik az úgynevezett közösségi szaporító kert. A polgármesteri hivatal mögött található földön nemcsak a gyógy- és

Lantos Tamás polgármester

fűszernövények teremnek meg, hanem gyümölcsök is vannak: cseresznye, meggy, szilva, alma, körte, ribizke – szinte mind kiváló tájfajta. A szaporító kertben előállított gyümölcsfaoltványokból, vetőmagokból és palántákból ingyen kap minden markóci család, ha azokat a saját kertjébe ülteti és gondozza. Ha marad – és gyümölcsfaoltvány minden évben marad –, akkor a környék falvaiban élők is kapnak, ugyanilyen feltételekkel. Így a családok a természetből szinte a teljes élelmiszer-szükségletüket fedezni tudják. A gyümölcsből remek lekvárt, befőttet, aszalt gyümölcsöket lehet készíteni, a friss zöldség, gyümölcs, fűszernövény pedig folyamatosan fogyasztható.

A tervek szerint jövőre kukoricát is fognak termesztetni a kertben,

hogy legyen mivel takarmányozni azokat a (rég magyar fajta) baromfikat, amelyeket a lakosok – a Magyar Kisállatnemesítők Génmegőrző Egyesülete jóvoltából – szintén ingyen kaptak. Így a hús és a tojás is előállítható saját erőből. Az ezen felüli igényeket a családok megoldhatják egymás közötti vagy egy másik faluval történő cserével vagy ajándékozással. Mint ahogy a természetű növényeknél, a baromfiknál is olyan fajták újrachonosítására törekednek, amelyek a helyi adottságoknak legjobban megfelelnek, olcsón és egyszerűen tarthatók, és változatossá, egészségessé teszik az élelmiszerellátást.

Ami az élelmiszeren túli szükségleteket illeti, azokra is van megoldás. Ismét használni szeretnék az ázott kutakat, amelyeknek a vize jobb mi-

Fólia alatt a szaporító kert

BÉKÉSCSABA MÁR SZEPTEMBERBEN VÁLASZTOTT

Evangelikus alpolgármestere lett a városnak

Az evangélikus gimnázium egyik tanulója lett Békéscsaba egyik diák-alpolgármestere. A Garabonciás napok szeptember 23-án megtartott választásán ugyanis Csordás Ákos nyolc jelölt közül a második helyezést érte el.

Mint annak idején lapunk is beszámolt róla (EvÉlet, 2009. szeptember 15-i szám), tavaly a polgármesteri széket szerezte meg egyházi iskolánk jelöltje, akkor ugyanis Bogdányi Tamás nyerte meg a választást. A város első diákja ezúttal az Andrássy Gyula Gimnázium és Kollégium tanulója, Szabó Ábrahám lett, a másik alpolgármester pedig Kiss Gergely, a Széchenyi István Két Tanítási Nyelvű Közgazdasági Szakközépiskola tanulója.

Kampányában Csordás Ákos a közbiztonság javítását nevezte a legfontosabb célnak, különös tekintettel az oktatási intézményekben elkövetett lopások és a szórakozóhelyek környékén tapasztalható erőszakos cselekmények visszaszorítására. Rámutatott továbbá a szelektív hulladékgyűjtés fontosságára, és szorgalmazni akarja, hogy a város több pontján épüljön ki vezeték nélküli internet-elérhetőség.

Az egy esztendőre megválasztott diákvezetőket a békéscsabai városházán Vantara Gyula polgármester fogadta az eredményhirdetést követő reggelen.

Ide kívánczós hír, hogy 2010-ben a helyi evangélikus gimnázium pedagógusa – Sándor-Keresztély Ferenc – kapja a Békéscsaba Ifjúságáért kitüntetését. A városi képviselő-testület a ciklus utolsó, szeptember 24-én megtartott ülésén döntött az elismerés adományozásáról.

A kitüntetések alapításáról szóló rendelet szerint az elismerés annak a személynek adományozható, aki a békéscsabai gyermekek és fiatalok fejlődését, problémáinak megoldását, kimagasló tehetségek gondozását, informális tanulását segítő, szabadidejük eltöltését értéktérítő módon szervező tevékenységét példamutatóan, kivételesen magas színvonalon, lelkiismeretesen, eredményesen legalább öt éve folyamatosan végzi.

Az elismerést – amelyből legfeljebb kettő adományozható – október 23-án nyújtja át a város polgármestere.

► EvÉlet-infó

Konzervatív újítás – egy

nőségű, mint a központi vízműé. Ehhez azonban gondoskodni fognak a talajvíz tisztán tartásáról a környező területek gazdálkodásának szabályozásával.

Az energia tekintetében is régi-új utakon jár a falu: meg akarja őrizni a saját fával való tüzelést, hogy ne külső szolgáltatóktól függjön. A fa-tüzelés technikai fejlesztése még hátravan. A legtöbb markócinak van saját fája, akinek pedig nincsen, az cserével vagy az erdőszettől olcsón beszerezheti.

Ha mindezek ellenére mégsem boldogul valaki, a markóciak nem hagyják egymást cserben: akinek szüksége van rá, annak segítenek. Ha például valaki már túl gyenge a kerti munkákhoz, annak a kertjét segítenek rendben tartani; aki most tanulja a gazdálkodást, azt ellátják tanácsokkal. Sokat segítenek a falu idősebb emberei, az ügyesebb, szakmunkákhoz jobban értő lakói. A közösségi szaporító kert oltványaihoz sokszor Markóc vagy a szomszédos falvak lakói adják az oltóvesszőt. A kölcsönös segítség igaz az állattartásra is: így valósulhat meg a javak helyi körforgásán alapuló önállóság, amellyel nemcsak jelentősen csökkennek a családok kiadásai, de javul az élelmiszerek minősége, értékesebbé és biztonságosabbá válik az élet.

Költségek természetesen így is vannak, de egyrészt csekélyek – egy-egy kerti szerszám pótlása stb. –, másrészt a falu él a törvény nyújtotta lehetőségekkel is: az önkormányzat valamennyi munka nélküli lakost

közcélú munkásként alkalmazza, így egy kis jövedelemhez tudja juttatni őket. Akinek nem jut elég munka, az ennek a keretnek a terhére elvégezheti a saját portája karbantartó munkálatait: tetőjavítás, kerítésfestés, kertgondozás vagy bármi egyéb, ami adódik. Az önkormányzat a közcélú dolgozóit a faluban tevékenykedő két civil szervezet közfeladatainak elátásához is „átadja”.

Erkölcsei megújulás nélkül nincs siker

– Azért törekszem ezekre – magyarázza Lantos Tamás –, mert az egyes családok fejlődése az egész közösség érdeke is. Ez Markóc legfőbb fejlesztéspolitikai elve. Meglepő módon azonban sokan nem tudnak mit kezdeni ezzel a lehetőséggel, mert nincsenek hozzászokva, hogy egyáltalán saját elképzeléseik lehetnek. Ezért – összefogva a környező falvakkal és egy alapítvánnyal – egyfajta tanfolyamot is indítottunk, ahol a résztvevőket megpróbáltuk arra tanítani, hogyan vehetik kezükbe a saját életüket. Segítettünk nekik a saját életvezetési elképzeléseiket kidolgozni vagy legalábbis a kezdeti lépéseket megtenni.

Ez persze nem volt olyan könnyű, mint amilyennek hangzik. Nehéz feladat az önállóságtól történelmi okokból elszokott embereket újra megmozdítani. Sajnos többeknek már maga a tervezési gondolata is túl sok volt, egyszerűen nem értették meg, miért is van rá szükség. Azt mondtuk nekik, hogy azért, mert ha

KÉSZ, avagy közösséget éltető szeretet

► Nyolc budapesti gyülekezet tartott közös alkalmat szeptember 25-én délután a zuglói evangélikus templomban. A *Kérdéseket ébresztő színház* (KÉSZ) nevet viselő rendezvény a belvárosi gyülekezetek összefogását, közös munkáját volt hivatott elősegíteni.

Egymás jobb megismerését szolgálta a közös étkezés, a játékos csoportbeszélgetés és a találkozó fő programját képező interaktív színháték is. Az *Ótvös András* által rendezett, Lázár feltámasztásának történetét feldolgozó darabban a részt vevő gyülekezetek lelkészei, lelki munkásai alakították a főbb szerepeket.

A közönség nem passzív nézőként, hanem egyik helyszínről a másikra vándorolva, a saját problémáit, élet-történetét is beleszöve követhette nyomon az eseményeket. A *Koczor*

FOTO: MÉSZÁROS GÁBOR

Tamás által elmondott narratív betétek segítették a személyes kérdések megfogalmazását, a szereplőkkel való együtt gondolkodást. Előjöttek a szenvedés, a gyász, a halál mindenkit érintő témái. A dramatikus játék végén mindenki mélyebben meg-

érthette Jézus sírból kiszólító szavának erejét, a feltámadás és az új élet valóságát.

A délután folyamán sor került a *Pesti Nyolc* logópályázatán részt vevő alkotók megajándékozására is. A győztes, *Ármy Szabó Bernadett* emellett lehetőséget kapott tizenkét munkájának bemutatására a zuglói templom terében. A kiállítást – amely október 31-ig látható – *Barabás Márton* festőművész nyitotta meg. Méltatásában kiemelte, hogy a díszítő funkciójú rajzok és tusfestmények lelki tartalmakat fejeznek ki. Alkotójuk számára fontos, hogy az alapvető keresztény szimbólumokat megjelenítő művek ne csak gyönyörködtessenek, hanem szolgáljanak is.

A gyülekezetek együttlétét zenés áhítat zárta *Gáncs Péter* püspök szolgálatával, az *Anima Musicae kammarazenekar* és *Simon Barbara* orgonaművész közreműködésével.

■ ADÁMI MÁRIA

FOTO: ZSIROS ANDRÁS

Misszió és partnerség

► Öröm és megtiszteltetés volt a magyarországi Lepramisszió számára, hogy *Geoff Warne*, a Nemzetközi Lepramisszió főigazgatója három éven belül másodszor találkozott a vezetőséggel és a támogatókkal. A szervezet szeptember 27-i őszi csendesnapja keretében, valamint az azt követő kuratóriumi ülésen került erre sor.

A főigazgató *Gillian Phillipsszel*, a Lepramisszió szervezeti átalakítását előkészítő munkacsoport egyik tagjával együtt érkezett. Ezekben a hetekben a világszervezet minden tagszorgának kuratóriumával találkozunk, és előzetesen kiadott kon-

FOTO: VIDA SZABOLCS

zultációs anyag alapján gyűjtik össze a tagszervezetek kérdéseit, véleményét, javaslatait. Mindezek felhasználásával készül majd el az a dokumentum, amely – reménység szerint jövő év júniusában – egy egészen új formációt jelent a százharminchat

éves misszió további szolgálatában: a globális partnerséget.

A csendesnapon Lk 8,1–3 versei alapján tartott áhítatában Warne rámutatott, hogy Jézus nemcsak munkatársakkal, hanem támogatókkal is végezte szolgálatát. A misszióban ma is egyformán szükségesek az imádsággal és az anyagiakkal támogatók, valamint a jó munkatársak. Egyik sem több vagy kevesebb a másiktól. Ez a felismerés az alapja a Lepramisszió partnerséggé alakításának, melyben nem lesz különbség az anyagi háttérrel biztosító és a programokat megvalósító országok között. Ugyanakkor sokkal több önállóság és kreativitás is elváratik majd a tagszorgoktól és vezetőiktől. Mindennek eredményeképpen pedig remélhetően sokkal nyitottabb kapcsolatok alakulnak ki a tagszorgok között is, mint az eddigi, központi vezérlésű szervezetben.

Gillian Phillips színes, képes beszámolót tartott az indiai Purulia lepramissziós kórházban tett látogatásáról. Ebből is láthatták a jelenlévők, hogy folyamatosan milyen nagy szükség van minden támogatásra, hiszen általuk életük változhatnak meg, és kaphatnak testi, lelki gyógyulást.

A délutáni kuratóriumi ülésen sok kérdés és hozzászólás hangzott el. A megbeszélés során különösen azt üdvözölte minden kurátor, hogy a tervezet milyen bátor és világos hitvallás alapján fogalmazza meg a Lepramisszió küldetését. A pogány világban csak akkor lesz továbbra is Isten áldása a Lepramisszió gyógyító-bizonyoságtévő szolgálatán, ha ezentúl sem szégyelli Krisztus evangéliumát.

■ RISKÓNE FAZEKAS MÁRTA
református lelkész,
a Lepramisszió igazgatója

kis falu nagy elképzelései

Markóc égi perspektívából

ők nem tervezik meg a saját életüket, akkor megtervezi helyettük más, de abban nem lesz köszönet. Szerencsére a közösség jelentős része ezt meg is értette. Nagyon fontos ez a gondolat. Ezt tartom a vidékfejlesztés alapjának is.

Ezért akarunk mi is önellátóak lenni. Ha nem vagyunk azok, ki vagyunk szolgáltatva, és más rendelkezik velünk, úgy irányítanak bennünket, ahogy akarnak. Egy éhező emberrel mindent meg lehet tenni, és egy éhező faluval is. De ha az alapvető szükségleteinket megtermeljük magunknak, és függetlenné válunk a nagy ellátó rendszerektől, akkor megvan a lehetőség arra, hogy a saját kezünkbe vegyük a sorsunkat. Ha sok ilyen falu lesz, az egy önálló kistérséget épít fel. Sok önellátó kistérség pedig egy autonóm nemzetet.

De nemcsak ezért fontos az önellátás, hanem azért is, mert ez lehet a megoldás a nyilvánvalóan közelgő ökológiai válságra is. A családok nagy része egyébként mindig komplex gazdaságot művelt errefelé: saját felhasználásra tartott állatot és termelt gyümölcsöt, zöldséget, gabonát, a fölösleget pedig értékesítette. A falu irányítása sosem szólt ebbe bele. Most viszont kifejezetten mi inspiráljuk, hogy ez tudatosodjon és erősödjön, illetve hogy a mindehhez szükséges szemléletváltás kialakuljon. Vállalkozásunk sikere ugyanis elképzelhetetlen egyfajta erkölcsi megújulás nélkül.

Mivel az Ormánságban sokáig meghatározó protestáns kultúra jelenleg romokban hever, beléphetett helyére a rendkívül káros urbanus fogyasztói szemlélet, ami rövid távon

gondolkodik, és teljesen önközpontú. Ha pedig az individualizmus uralodik, akkor teret nyer az irigység, az értelmetlen versengés, a másik letiprása – ezek mind gátolják a sikeres együttműködést. Szükség van tehát egy egészségesebb gondolkodásmód újjáépítésére.

A közös hit az összetartó erő

– Mindebben nagy szerepe van a vallásnak, az istenhitnek. Fontos, hogy az emberek higgyenek valamilyen, hogy legyen egy közös alap, ami összeköti őket – folytatja a polgármester. – Ezért hoztuk rendbe a falu református templomát – amíg én nem voltam polgármester, tizenhat éven keresztül állt kihasználatlanul –, és azóta újra vannak istentiszteletek. Sajnos nem minden héten, mert a falunak nincs saját lelkésze, de a szomszédos Drávafokról átjár hozzánk az ottani lelképásztor. Havonta egyszer pedig bibliaórát tartunk a könyvtárban, ahol az olvasott ige kapcsán fontos kérdésekről beszélgetünk ugyanennek a lelkésznek a segítségével. Ezek az alkalmak olyan hangulatosak szoktak lenni, hogy a szomszédos falvakból is átjárnak rájuk.

Természetesen én is mindig jelen vagyok. Nemcsak azért, mert érdekel, ami ott történik, hanem mert lényegesnek tartom a példamutatást is. Nagyon számít, hogy a lelkész vagy a polgármester mit valósít meg a saját életében, mert ők egy közösség életének fontos szereplői. Ahogy mondani szokás: a fejtől búzlik a hal. Ez fordítva is igaz: ha az arra hivatot-

tak rendet tartanak a saját életükben (a fejükben, a családjukban, a kertjükben...), nagyobb rend lesz a közösségekben is.

Ezért amikor én azt mondom, hogy önellátó módon célszerű gazdálkodni, akkor természetesen én is ebbe az irányba törekszem a családommal együtt. Mi is baromfit tartunk, gyümölcsöst telepítettünk, sok élelmiszert saját magunk készítünk: ecetet, lekvárt, pálinkát, befőttet, aszalványt, kenyeret. Fizikai munkát is végzünk: én például kaszálók, ráadásul gépi segítség nélkül, hogy bizonyítsam a falubelieknek abbéli meggyőződésemet, hogy a kézi kaszálás olcsóbb és eredményesebb.

Összességében annyit mondhatok, hogy mindent megteszünk, amit tu-

ját a polgármester, aki nemcsak a fő motorja a Markócon elindult virágzásnak, hanem arról is meggyőződött, hogy mindennek van jövője, és nem csak a múltba révedő romantikus elvágyódáson alapszik.

A faluban ugyanis éppen most épül egy kézműves ház is, ahol a lakosok kitanulhatják majd a kézművesség csínját-bínját. Vessző- és kósárfonást, fazekasságot, fával való munkát és így tovább.

– Nem múzeumot akarunk, hanem olyan helyet, ahol tényleg használati tárgyakat tudunk készíteni – jegyezte meg erről a polgármester, s ezzel mintha az egész települést is jellemezte volna.

Markóc ugyanis nem egy élő kis skanzen, ahol régebbi korok iránti nosztalgizálás folyik, hanem olyan

A markóciak nagyot kaszálnak...

dunk, hogy önálló életre keltsük a falut, és ezt látják is az emberek. Nem követi ugyan a példánkat mindenki, de legalább elgondolkoznak rajta. Hosszú még az út, de már jó irányba megyünk – fejezi be beszámoló-

hely, ahol nagyon is reális módon próbálják építeni a kiutat nemcsak a vidék kilátástalanságából, hanem az ökológiai és az emberi értékek válságából is.

■ VÖRÖS VIRÁG

BATTHYÁNY ÉS AZ ARADI TIZENHÁROM

1849. október 6. gyászünnepe

Vannak ünnepeink, amelyekhez vi-
dámság és sugaras ének tartozik, s
vannak, amelyekhez nem illik a bol-
dog beszéd. A könnyed emlékezés.
Amelyek nem múltó, fájó sebek a lel-
küünkön. Csak hallgatni kellene ilyen-
kor, apró rőzsetüzeket rakni szerte az
országban, és csendben kívánni, amíg
fölenged a szorítás bennünk.
Március idusa is ilyen. Szunnyad
bennünk, azután 15-én föltámadva
fölragyog, és újból lepereg, mint vé-
get nem erő filmszalag. Ott vagyunk
ilyenkor a Nemzeti Múzeum tavasz-
illatú kertjében, halljuk a költő eskü-
re hívó szavát, hideg eső veri hátun-
kat, de mi is kihajtott fehér ingű fi-
atalok vagyunk...
Mit is akart *Petőfi* és a tüzes társak?

A veszendő magyar népet a magyar
nemzetbe befogadni és az így meg-
erősödött nemzetet a népek világtár-
saságába bekapcsolni! Ez több és
nehezebb volt minden más kezdemé-
nyezésnél... Maga a csoda. Egy köl-
tőszívben a kiteljesedő nemzet szü-
letett meg. S azóta súlyos évek, évti-
zedek lobbantak el, de a cél ma sem
kevesebb.
S annyi áldozathozatal ellenére
minden elveszett. A győztesek: *Ferenc
József* osztrák császár és *Miklós* orosz
cár hatalmas hadai. A legyőzöttek: a
magyar szabadságharc eltiport hon-
védseregei. *Kossuth* hiába reményke-
dett. *Dembinszky*nek, *Bem*nek nem
volt többé katonája. Özönlöttek ki-
felé a menekülők a legázolt Magyar-

országról. Lehettek volna kétszer
annyian is, de sokan nem akartak
menni. Ők úgy érezték, hogy becsü-
letük és esküjük azt kívánja, rende-
zett csapatok élén tegyék le a fegy-
vert. Voltak szökevények, a törzskar
viszont emelt fővel ment sorsa elébe.
Görgey, a főparancsnok *Paszkievics*
herceg kívánságára kegyelmet kapott.
Haynaunál viszont nem volt kegye-
lem: 1849. október 6-án a szabadság-
harc tizenhárom katonai vezetőjét vé-
geztette ki Aradon. A pesti kivégzé-
seket – ugyanezen a napon – az el-
ső felelős magyar minisztérium elnö-
kének, *Batthyány Lajos*nak az agyon-
lövésével kezdték meg. A könyör-
telen ítéleteknek, a puskacsövek előt-
ti, a bitó alatti haláloknak nem akart

vége lenni. „Éljen a haza!” – hangzott
fel újra és újra a búcsúzó kiáltása,
majd a fekete ősz sötét decemberbe
fordult. *Vörösmarty* félelmes szava-
ival: „Most tél van és csend és hó és
halál!”
A hóhérok Batthyány véres ingét
egy hanyag mozdulattal félredob-
ták. Az aradi tizenhárom tetemét is
mélyen a föld alá sülyesztették, de az
ország döbönt gyászával, az embe-
reket összekötő élő „titkokkal” nem
tudott mit kezdeni a hatalom. Akkor
és később sem. Láthatatlan erőt
adott; évszázadokon törte át magát
az emlékezés.
A nagy temetés jutott eszembe:
1989. június 16. Gyászünnep a Hősök
terén. A sok tiszta arcú ember, idős,

ősz férfiak kezükben szál virággal.
Darvas Iván és *Mensáros László* ol-
vasta föl a kivégzettek nevét, a fiatal
és idősebb halottakét. Így teszek
most én is. Sorolom az aradi vértá-
núkat, közben kis szünetet tartok, s
gondolatban Magyarország, Erdély,
a Vajdaság, Kassa legszebb hangú ha-
rangjainak a kötelét húzom meg.
Gyertek ide körém, kulcsoljátok ti
is imára a kezeteket, és hallgassuk a
fölgengő szent neveket: *Aulich Lajos*,
Damjanich János, *Dessewffy Arisztid*,
Kiss Ernő, *Knezich Károly*, *Láhner
György*, *Lázár Vilmos*, *Leiningen-
Westerburg Károly*, *Nagysándor Jó-
zsef*, *Pöltenberg Ernő*, *Schweidel József*,
Török Ignác, *Vécsey Károly*.
■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

HIRDETÉS

A Pécsi Evangélikus Egyházközség szeretettel meghívja Önt és család-
ját *Családi matiné* című rendezvényére október 16-án, szombaton 10 órá-
ra a Pécsi Nemzeti Színházba. Fellép a Pécsi Gospelkórus, az evangéli-
kus gyülekezeti nagykórus, valamint a gyerekek és felnőttek által egy-
aránt kedvelt Kalácsa együttes. Ingyenes jegyek az evangélikus lelkészi
hivatalban igényelhetők: Pécs, Dischka Győző u. 4–6. (délután 2 és 5 kö-
zött). Telefon: 20/824-4141, 20/824-4142. E-mail: nemethzoli@gmail.com.

HIRDETÉS

Boldog szerelem és házasság gonosz időkben
„Itt van a helye a szentek állhatatosságának és hitének” (Jel 13,10)

Előadás-sorozat 2010 őszén a Ráday-kollégium dísztermében (Budapest
IX., Ráday u. 28.) esténként 18 órai kezdettel. Előadó: dr. Pálhegyi Ferenc.
• Október 11.: Lehetséges-e a mai világban Isten ígééhez igazodni? (Jel 1,3)
• Október 18.: A házasság még nem a mennyország (Jel 14,13)
• Október 25.: Hogyan maradhatunk tiszták szennyes áradatban? (Jel 16,15)
• November 8.: Asztal- és életközösség Jézussal (Jel 19,9)
• November 15.: A földi küzdelem mennyei perspektívája (Jel 20,6)
• November 22.: Boldog, aki nem adja fel (Jel 22,7)
• November 29.: A boldogság is kegyelemből fakad (Jel 22,14)

HIRDETÉS

A Rozetta Alapítvány 2009. évi adatai

Alapítványunk 2009-es bevételeinek összege 1 419 000 Ft, a kiadások
összege 38 000 Ft. Az szja 1%-ából 429 000 Ft bevételünk származott.
A bevételekből és meglévő pénzeszközökből 1 645 000 Ft cél szerinti tá-
mogatást juttattunk a Pesterzsébeti Evangélikus Egyházközség műkö-
désén keresztül szociális és hitéleti tevékenység támogatására, ifjúsági
programok szervezésére, megrendezésére, gyülekezeti kiadványok és az
egyházközség általános működésének támogatására. Minden testvérünk-
nek köszönjük eddigi és várjuk jövőbeli támogatását!
Sághy András, a kuratórium elnöke

HIRDETÉS

Orgonahangversenyek a békásmegyeri evangélikus templomban
2010 őszén–telén három orgonaestet szervezünk, melyen három kivá-
ló magyar orgonaművész mutatkozik be első alkalommal a békásmegye-
ri evangélikus templomban. Mindhárman számos verseny győztese, nem-
zetközi hírű orgonaművészek. A hangversenyeken nemcsak az orgona-
irodalomból adnak ízelítőt, hanem improvizációkat is hallhatunk egy-
házi és világi dallamokra, melyek már elődeiket is megihlették.
A három hangversenyből álló sorozat első koncertje október 3-án, va-
sárnap 18 órakor lesz. *Pálúr János Nicolas de Grigny*, *Robert Schumann*
és *Liszt Ferenc* orgonaműveiből válogat, valamint improvizál a kétszáz
éve született Schumann tiszteletére. A hangversenyre a belépés díjtalan,
minden érdeklődőt szeretettel várunk. (Békásmegyeri evangélikus
templom, 1038 Budapest, Mező utca 12., tel./fax: 1/368-6118, e-mail: evan-
gelikusbekas@t-online.hu, www.evangelikusbekas.hu.)

HIRDETÉS

Emlékezés Muntag Andorra

2000. augusztus 23-án hunyt el dr. *Muntag Andor* egyetemi tanár, az Evan-
gélikus Hittudományi Egyetem (EHE) volt őszövétségi professzora, tanszék-
vezetője. Az ő emlékére tartunk konferenciát *Bölcsesség és prófétaság* cím-
mel október 5-én az egyetemen (1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3.).

Program
• 14.00–14.10: Megnyitó (*Szabó Lajos* rektor)
• 14.15–14.35: *Karasszon István*: Muntag Andor és az *Ámós* könyve
• 14.40–15.00: *Varga Gyöngyi*: A próféták bölcsessége – Jeremiás jóbi
kérdései
• 15.05–15.25: *Hausmann Jutta*: Jób – a könyv aktualitása tegnap és ma
• 15.30–15.50: Képes visszatekintés

„Szép deputáció megy az Istenhez
a magyarok ügyében reprezentálni”

▶ **Ellenőrizhetetlen legenda sze-
rint Pöltenberg Ernő** szolt a cím-
ben idézett szavakkal társaihoz
1849. október 6-án Aradon, ami-
kor a vesztőhelyre vitték őket. A
korszak legkiválóbb kutatója,
Hermann Róbert szerint a „ki-
végzettekről aligha lehet ponto-
sabb jellemzést adni”? E „szép de-
putáció” tagjai valóban nemze-
tünk legkiválóbbjait reprezentál-
ták társadalmi állástól, anya-
nyelvtől, felekezeti hovatartozás-
tól függetlenül. Az október 6-án
kivégzett tizenhárom aradi vér-
tanúval és *Batthyány Lajos* mi-
niszterelnökkel együtt bizonyít-
hatóan százhuszonnyolc sze-
mélyt végeztek ki 1850. július 1-
jéig a szabadságharcban betöl-
tött szerepe miatt.

Miért éppen az 1849 utáni megtor-
lások maradtak meg olyan élénken a
nemzet emlékezetében, hogy több
mint százhatvan évvel később is
nemzeti gyásznapon emlékezünk az
áldozatokra?

Erre több válasz is adható. *Szebe-
rényi János* selmezbányai, bányake-
rületi püspök naplójában azt jegye-
zte föl, hogy Selmecebánya a „terroris-
tikus rendszert” akkor ismerte meg,
amikor a város 1849. január 21-től áp-
rilis 18-ig a császári csapatok ellen-
őrzése alatt állt. Szeberényi nem
tudhatta, hogy az 1849 utáni megtor-
lás nyitánya volt újkori történel-
münk véres megtorlásainak, melyek
az első, majd a második világháborút,
illetve 1956-ot követték.
Az 1849 utáni állami terror abban
is előképe volt a későbbieknek, hogy
igen gyakran saját törvényeit sem tar-
totta be. Kisebb-nagyobb justizmord
szinte minden hadbíróági halálos
ítélet esetében felfedezhető.
Bár a magyarországi megtorlás
nem számított kirívóan véresnek a
korszak hasonló leszámolásaihoz
képest, a kortársakat sokkolta, hogy
nagy számban érintette a politikai és
katonai elit tagjait. A várfogságra íté-
tek, száműzetésbe kényszerítettek
közül sokan nem vehettek részt ké-
sőbb sem a magyar nemzet sorsának
intézésében. A megtorlás áldozatai az
egész nemzetet reprezentálták. A
Haynau által kivégztetett hat lelkész

között evangélikust, reformátust és
katolikust egyaránt találunk.
Az 1849-ben kivégzett politikusok
között találjuk a dunáninneri evan-
gélikus egyházkerület volt felügyelő-
jét, báró *Jeszenák Jánost* is. 1841-ben,
negyvenegy évesen választották meg
arra a tisztségre, amelyet már édes-
apja is betöltött 1814-től 1823-ig.
Egyházkerületi felügyelőként részt
vett 1848-ban a „szeptemberi értekez-
leten”, ahol egyház és állam viszonyá-
ról folytattak eszmecserét a protes-
táns egyházak képviselői báró *Eötvös
József* kultuszminiszterrel.
1848 előtt *Jeszenák János* nem
vállalt közéleti tisztséget. A főrendi-
ház ülésein természetesen részt vett.

Jeszenák János

Itt *Széchenyi* reformpolitikáját támo-
gatta, majd később Batthyány Lajos
köréhez csatlakozott. Közéleti gya-
korlatát tehát az egyházban szere-
te, közlelről ismerte az 1840-es évek
magyar–szlovák nemzeti konfliktu-
sait az egyházon belül.
Politikai megbízhatósága miatt
eshetett rá a kormány választása,
amikor – *Szemere Bertalan* javasla-
tára – először Nyitra vármegye főis-
pánjává, majd teljhatalmú kormány-
biztosává nevezték ki 1848. szept-
ember 23-án. Hat nappal később az
általa megszervezett reguláris és
nemzetőr csapatok megállították és
szétszórták azt a – *Jozef Hurban*
hlubokai evangélikus lelkész és *Lu-
dovif Štúr* volt pozsonyi tanár által
vezetett, főleg cseh és morva diákok-
ból álló – légiót, amely a felső-ma-
gyarországi szlovákok magyar kor-
mány elleni lázadását akarta fellob-
bantani.
Jeszenák János érdeme volt az is,
hogy 1848 októberében megakadá-
lyozta a lipitvári erődítmény átállá-

sát a császári oldalra. A szabadság-
harc későbbi részében *Görgey* had-
seregéhez csatlakozott, az aradi fegy-
verletétel idején került fogságba.
A pesti Újépületben volt tárgyalá-
sa (ugyanott, ahol Batthyány Lajost
is kivégezték), *Csány László* Pozsony
megyei kormánybiztos, 1849-es köz-
lekedésügyi miniszterrel együtt. Mi-
vel peranyaguk elveszett, csak az
ítéletet ismerjük, amelynek általános
megfogalmazása szerint az ország la-
kosságának többségét ki lehetett vol-
na végezni: „Az ő különféle, forradal-
mi kormány alatt redjük ruházott hi-
vatalos állásukban kezdettől fogva a
forradalmi mozgalom végéig min-
den hatalmukban álló eszközt a for-
radalom győzelmére használtak fel;
az erre szükséges határozatokat és
rendszabályokat maguk vezették és
hajtották végre, s így elsősorban azon
voltak, hogy a legmagasabb trón
megdüljön, s az államkötelék megsza-
kadjon.”
Jeszenák János életének utolsó
napjait *Székács József* emlékirataiból
ismerjük, aki lelkészként volt együtt
a halálra ítélttel 1849. október 9–10-
én. *Jeszenák Székács* útján üzent
családjának, és igyekezett gondos-
kodni gyermekei jövőjéről.
Szellemi végrendelete nemcsak a
családnak szolt: „Őn hivatva lesz ró-
lam, s végső órámról tanúságot ten-
ni a haza előtt. Mondja meg azoknak,
akiket illet, hogy én azt, amit tettem,
halálom óráján sem bántam meg;
hogy egyet sem tagadtam meg azon
elvek közül, melyekért nemzetem
annyi áldozattal és vérontással küz-
dött.”
Az aradi tábornokokhoz hasonló
méltósággal lépett a bitófa alá is. „A
lépcső legalsó fokán e szavakat mon-
dám: »Csak azt akarom mondani: Is-
ten áldja meg a magyar hazát!« A
lépcső legfelső fokán pedig ezt: »Meg-
bocsátok ellenségeimnek!« Három
másodperc múlva megszűnt lenni”
– olvassuk *Székács* beszámolójában.
Hitünk szerint az elhunytak nem
„reprezentálnak” az életben marado-
takért. Emlékük és példájuk azonban
útmutatással szolgálhat az utódok-
nak. *Jeszenák János* személyében
olyan reprezentánsát találjuk hi-
tünknek az 1849-ben kivégzettek
között, akire százhatvanegy év elmúl-
tával is méltán emlékezhetünk.
■ KERTÉSZ BOTOND

ORSZÁGOS EVANGÉLIZÁCIÓ

2010. október 9. szombat, 10–16 óráig
Budapest, Deák téri evangélikus templom

„Krisztus szabadságra szabadított meg minket...” (Gal 5,1)

9.45 Éneklés a Credóval

10.00 Evangélizáció

„Krisztus szabadságra szabadított meg minket...” — Ribár János
Énekes-zenés bizonyágtétel — a kiskőrösi Gospel Sasok

11.15 Szekciók, kerekasztal-beszélgetések

Add a kezed — ír keresztyén dalok — D. Kiss Ildikó és az Éiri együttes (templom)

Babits Mihály: Jónás könyve — Banka Gabriella előadóművész (a gimnázium díszterme)

Mit tanít Luther a szabadságról? — Isó Dorottya (gyülekezeti terem)

A nemzet szabadulása — Lupták György (alagsori tornaterem)

Hagyományos bibliakör az igehirdetővel — Ribár János (12-es tanterem)

Hitünk és egészségünk — Dr. Koch Béla családszakorvos (tornaterem)

Krisztusi szabadsággal a misszióban — Deák László (gyülekezeti kisterem)

12.30 Ebédszünet (az egyház szerény vendéglátást biztosít)

14.00 Tanúságtétel

Immánuel zenekar

Blaskó Péter Jászai Mari-díjas érdemes művész, a Nemzeti Színház tagja

15.00 Evangélizáció (úrvacsorával)

„Szeresd felebarátodat, mint magadat” (Gal 5,14) — Lupták György

15.45 Zárzó, áldás — Gáncs Péter

Az alkalomra mindenkit szeretettel vár a Magyarországi Evangélikus Egyház.

NAPOS

OLDAL

Szerkesztette: BODA ZSUZSA

»EZ AZ A NAP, MIT AZ ÚR RENDELT«

Tízéves ovi

Az Evangélikus Óvoda Bakonycsere nye fennállásának tizedik évforduló-ját programokban gazdag, egész na-pos rendezvény keretében ünnepel-

István lelkész, az óvoda alapítója hirdette Isten igéjét. Az ünnepi alkal-mon óvodásaink és az Örömhír kó-rus is szolgált.

Szalmbálából épített hálaadó oltár

tük szeptember 25-én, szombaton az evangélikus templom udvarán.

A résztvevők mesteremberek se-gítségével ismerkedhettek meg a fa-faragás, kosárfonás vagy a csuhébáb-készítés szakmai titkaival. A Kalácsa

A program az óvodában folytatód-tott, ahol is Osgyán Gáborné veze-tőnő mondta el ünnepi beszédét, felidézve többek között az elmúlt tíz esztendő fontosabb állomásait. Kel-lemes időutazásra invitált az a fény-

Kézműves-foglalkozás

együtt adott nagy sikerű koncertet, és nem maradtunk színdarab nélkül sem: a Habakuk Bábszínház Nőé bárkája című, igényes előadását néz-hettük meg. A nap folyamán a gye-

képiállítás, amely a jubileumi alka-lomra készült. Csakúgy, mint a jó hangulatú, meghitt beszélgetésekkel teli nap során, ezen a helyen is szeretnénk köszönetet mondani

A Nőé bárkája című darab a Habakuk Bábszínház előadásában

rekek számára legnépszerűbb elfog-laltság a lovaglás, a lovaskocsizás, a bibliai vetélkedő és a légvár volt.

A finom ebéd után következett a hálaadó istentisztelet, melyen Szarka

mindazoknak, akik segítségünkre voltak tízéves jubileumunk méltó megünneplésében.

■ A bakonycsere nyei evangélikus óvoda nevelőtestülete

HUMORZSÁK

A csiga mászik felfelé a fán. Egy hét alatt elér a feléig, majd megcsúszik, és leesik a földre. Csúnyán megüti magát, aztán így szól:
– Lám, lám, ez a vége a nagy siet-ségnek...

A falusi iskolában megkérdezi a ta-nító néni:
– Na, gyerekek, mikor a legjobb le-szedni a fáról a gyümölcsöt?
Pistike jelentkezik a válaszádsra:
– Amikor a kutya meg van kötve!

Történelemórán az osztály dolgoza-tot ír. A tanár azt kérdezi, mikor volt a mohácsi csata.
Petike jelentkezik.
– Tessék mondani, azt is le kell ír-ni, hogy hol volt?

Házaspár-névkereső

Az alábbi mezőben – függőleges vagy vízszintes irányban olvasva – négy házaspár neveit találhatjátok. Egyes betűk egyszerre több névhez is tar-tozhatnak.

S	Á	R	A	O	M	Z	I	K	E
L	I	B	N	Y	Á	E	B	H	L
Á	C	F	N	Ú	B	O	Á	Z	K
N	I	E	A	K	R	H	Ó	R	Á
J	P	B	Á	T	A	Ú	T	Ö	N
Z	P	R	U	T	H	Y	F	E	A
É	Ó	H	Ú	F	Á	R	B	I	K
Z	R	N	A	A	M	Ó	Z	E	S
S	A	F	R	T	N	É	C	E	J

(Megfejtés: Ábrahám – Sára; Mózes – Cippóra; Elkhána – Anna; Boáz – Ruth.)

Jónás utazása

A próféta Jónást az Úr feladattal bírta meg. Egy bűnös városban kellett hirdetnie az Isten döntését: negyven nap múlva elpusztítja a telepü-lés minden lakóját, ha nem bánják meg azt a sok rosszat, amelyet elkö-vettek, és ha nem térnek vissza a jó útra.

Jónás azonban engedetlen volt. Ahelyett, hogy teljesítette volna a rábízott parancsot, épp az ellenke-

ző irányba menő hajóra váltott je-gyet. Ám az Úr természetesen erről is tudott. Büntetésül hatalmas vihart bocsátott a tengerre. A hajósok csak úgy menekülhettek meg a veszedelemből, ha bedobták Jónást a vízbe. Nem szívesen, de így is tet-tek. A vihar elült, ők pedig tovább-hajózhattak.

A próféta sem fulladt meg, mert Isten egy hatalmas halat küldött ér-

te, amely lenyelte őt. Három nap és három éjjel utazott Jónás a cet gyom-rában, míg az kidobta őt a partra. Jó-nás ekkor elment, és teljesítette a rá-bízott feladatot: hirdette az Úr aka-ratát. A városlakók megbánták bűne-iket, így ők is életben maradtak.

Ha a kis halakon található betűket a megfelelő kövekre írtátok, össze-olvashatjátok a város nevét.

RAJZ: JENES KATALIN

Száztíz éve született Göcze István

► **Szeretett egykori gyülekezetében, Répcelakon október 3-án emlékeznek a száztíz évvel ezelőtt született és ötvennégy évvel ezelőtt meghalt Göcze István evangélikus kántortanítóra, körzeti iskolaigazgatóra.**

A Vas megyei Nagysitkén, kisbirtokosi családban született fiú az elemi iskola elvégzése után az evangélikus egyház támogatásával tanulhatott Sárváron. A tanítóképzőt Pápán kezdte, majd Sopronban folytatta, ahol kántor szakra is járt. 1920-ban kapta meg a kántortanítói oklevelet, és még abban az évben másodtanítónak választotta őt a répcelak–csánigi gyülekezet.

Két esztendő múlva igazgató-kántortanító lett. Ez az év magánéletében is változást hozott: feleségül vette *Szabó Sámuel* középbirtokosnak, a gyülekezet egyik presbiterének lányát, *Idát*. Két gyermekük született – *Piroska*, aki szintén a tanítói hivatást választotta, és e sorok írója, akiből közgazdász és újságíró lett.

A településen nemcsak az egyházhoz kötődő feladatokat látta el, de a répcelaki Hangya Fogyasztási és Értékesítési Szövetkezet 1930-as meg-

alakulásától annak ügyvezetője volt 1948-ig, amikor az intézményt államosították.

A kántori feladatokat ő látta el az istentiszteleteken és a temetéseken. Az 1942-es év nagy telén – lelkész hiányában – arra is volt példa, hogy a temetési szertartást is ő végezte.

Mint az egykori néptanítók, a település kulturális életének szervezésében nagy részt vállalt. 1943-ig felnőttekkel is foglalkozott, és több színdarabot tanított be. Az utolsó előadás, a *János vitéz* különösen nagy sikert aratott. 1946-tól tanított az evangélikus népfőiskolán, illetve az államosításig a temetőt is ő felügyelte.

Az államosítást természetesen az ő iskolája sem kerülhette el – bár az igazgatói posztot továbbra is Göcze István töltötte be. A répcelaki intézmény körzete kibővült Nick községgel, így az addigi három tanterem iskolát ki kellett bővíteni. Az iskolaudvar végén húzódó, volt Radó-féle birtok kovácsműhelyét – saját tervei alapján – átépítette, így lett még három tanterem és egy tanári szoba. A tantestület szaktanárokkal bővült – az igazgató is tett szakvizsgát matematikából. Az iskolához szinte hetente jártak szakfelügyelők. Göcze István munkáját nemcsak járási, de megyei

szinten is nagyra becsülték, többször elismerésben részesítették.

Élete teljében, ötvenhat évesen

távozott az élők sorából. Bár rendszeresen járt tüdőszűrésre, betegségét nem fedezték fel. Budapesten egy országos igazgatói értekezleten rosszul lett; néhány hetes sárvári kezelés után újra tanított néhány hónapig. 1956. október 2-án este még szülői értekezletet tartott, de másnap a napfelkeltét már nem érte meg.

Göcze István a hivatásának, a szolgálatának és a tanításnak élt. Nyugodjon békében!

■ GÖCZE TIBOR

Dr. Blázy Árpád

(1936–2010)

Szeptember első vasárnapjának hajnalán a harangok egy nemes harc végét jelezték. Hűséges szolgáját türelemmel viselt szívbetegségéből, újabb és újabb próbatételeknek is kitéve, erős hittel megajándékozva, mégis váratlanul hívta magához Teremtője.

Blázy Árpád 1936. április 10-én született Budapesten. Felmenői negyedik evangélikus lelkészek voltak. Apja, *Blázy Lajos* Pécelen, majd Újpesten szolgált. Nagyapja, dédapja és szépapja (mindhárom a Lajos nevet viselte) Kiskőrös evangélikusait pásztorolta. Édesanyja, *Gömöri Erzsébet* férje mellett vallástanárként szolgált Urát, s egyike volt azoknak a női hallgatóknak (a harmadik), akik először végeztek teológiát Magyarországon. Bátyja, Blázy Lajos nyugdíjas újpésti lelkész.

Elemi és általános iskolába Pécelen járt. Középiskolai tanulmányait a Fasori Evangélikus Gimnáziumban kezdte, s – annak megszűnése miatt – a Könyves Kálmán Gimnáziumban fejezte be Újpesten. A Budapesti Orvostudományi Egyetem Gyógyszerstudományi Karán 1960-ban szerzett diplomát.

Pályáját Budapesten kezdte, majd 1966-tól nyugdíjba vonulásáig (1993-ig) Zalaegerszegen, a Landorhegyi úti gyógyszerértár vezetőjeként dolgozott. Budapesten kötött házasságot *Koltai Judittal* 1960-ban. Felesége könyvelőként és statisztikusként dolgozott; őt a hit útján *Gyökössy Endre* prédikációi formálták és erősítették meg. Éveken keresztül működött református hitoktatóként, ma a gyülekezet énekkarának tagja. Két gyermekük született, *Árpád* (1962) evangélikus lelkész, *Judit* (1963) informatikus.

Dr. Blázy Árpád egyházunk elkötelezett, hitvalló tagja volt. Vallásos meggyőződését a legnehezebb időkben is nyíltan vállalta. Fiatalon az újpésti gyülekezet presbitere lett, s ezt a szolgálatot folytatta Zalaegerszegen is. Egy évtizeden át (1976–1986) az országos presbitériumnak is tagja volt,

majd 1982 és 1994 között a Somogy-Zalai Egyházmegye felügyelőjeként szolgált *Dubovay Géza*, illetve *Smedélisz Zoltán* elnöktársaként.

Nagykanizsán 1982. november 7-én tartott felügyelői székfoglalójának alap gondolatát *Józsue könyve* 24. fejezetének 15. verséből választotta: „...én és az én házam népe az Urat szolgáljuk!” Bátor bizonyágtételt jelentettek akkor ezek a szavak egy gyógyszerértárvezető ajkáról. Az Úr szolgálata melletti elkötelezettségének még számtalan tanújelét adta, amikor Somogy-Zala gyülekezeteiben megjelent, s egy-egy bibliai igével vagy bölcs hozzászólással erősítette a gyengülő, megfogyatkozott gyülekezetek tagjait.

A felmenőktől örökölt egyházszeretethez naponkénti bibliaolvasás társult hitének elmélyítésére; ehhez bőséges forrást biztosított több mint félszáz darabból álló gyűjteménye is, amelynek bemutatására kiállításokat szervezett. Több évtizedes gyűjtőmunkája eredményeként megcsodálhatjuk például a 14. századi *Biblia Pauperumokat* (olvasni nem tudók számára készített képes biblia), a Nekksei-Bibliát, *Sylvester János* Újtestamentum-fordítását vagy a Jénában kiadott Spangenberg-posztillákat, a Károli Gáspár- és Káldi György-fordításokat, a 18. századi *Eszter könyve* tekercset, valamint több 20. századi kiadást írott és képes változatban.

Emellett rendszeres látogatója volt a vasárnapi istentiszteleteknek és nyugdíjas éveitől – feleségével együtt – a csütörtök délelőtti bibliaóráknak, amelyeken – lelkészének akadályoztatása esetén – maga is vállalt biblia-magyarázatot.

Lelkiismeretesen végzett napi munkája mellett állandóan képezte magát, részt vett a gyógyszerészek és gyógyszerészasszisztensek oktatásában. Tagja volt a *Nemzetközi Gyógyszerértéketi Társaságnak*, a *Magyar Orvostörténeti Társaságnak*, valamint a *Magyar Gyógyszerudo-*

mányi Társaságnak, amelyben titkári (1972–1985) és regionális alelnöki (1984–1992) tisztséget is viselt.

Isten adott számára erőt ahhoz is, hogy tudományos kérdésekkel foglalkozzon. A *gyógyszerészet megjelenése és fejlődése Zala megyében 1711 és 1849 között* címmel készített doktori disszertációját 1974-ben védte meg. Konzulense *dr. Antall József*, a későbbi miniszterelnök volt. Általában Zala megyét érintő témákban jelentek meg művei, többek között: *Az 1855. évi kolerajárvány hatása Zala megye lakosságára; A gyógyszerértári hálózat fejlődése Zala megyében*. Szakmai munkáját a *Zalaegerszegért díjjal* (1999), valamint a Zala Megyei Önkormányzat által alapított (ez ideig egyszer kiadott) Szent Damján-díjjal ismerték el 2005-ben.

Köszönjük (Árpádnak, hajdani felügyelőnknek, dr. Blázy Árpádnak, testvérünknek), hogy szerénységgel, bölcsességgel végzett, a Biblia alapos ismeretén s a 20. századi rendszeres teológiai irodalom (*Tillich, Barth*) szakadatlan tanulmányozásán keresztül magáévá és sokak számára nyilvánvalóvá tudta tenni a Szentírásból következő egyetemes papság elvét. Gyógygyszerésként ugyan hivatalosan megszakított egy ároni láncot, keresztény szolgálata mégis egyfajta „papi” folyamatosságot tükrözött.

A feltámadás reményében búcsúztunk tőle a zalaegerszegi evangélikus templomban szeptember 23-án.

■ DR. JÁNI JÁNOS

Búcsú egy gyermekmentőtől

A Deák téri evangélikus templomban múlt pénteken vettek búcsút szeretői és tisztelői a szeptember 3-án – életének 92. évében – elhunyt *Bartosné Stiasny Éva* vasdiplomás tanárhittoktatótól, *Sztehlo Gábor* lelkész egyik legközvetlenebb munkatársától, akinek búcsúztatására kiadónk újra megjelentette *Háborúban békeségben* című, a gyermekmentő munkát felidéző memoárkötetét.

A Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztje, a Prónai Sándor-plakett és számos más elismerés birtokosának elhunytá alkalmából – nekrológ helyett – álljon itt egy idézet abból a levélből, amelyet *Brunner Mihály* (egykori Stehlo-gyerek) írt a Stehlo utca névadójára.

„1944-ben a Bogár utcai gyermekotthon tizenegy éves lakója voltam. Magam előtt látom a képet: Budapest romokban, Buda ostroma pusztítva halad, házról házra, se várost, se embert nem kímélve. A család szétszóródva, végül bátyámmal befogadást nyertünk a Bogár utcai gyermekotthonba, de nemcsak befogadást, hanem szeretetet, nevelést és ellátást is, egy közösségben, melynek élén Éva néni állt.

Azt kell írnom, hogy »néni«, de akárhogy is számolom, a »néni« akkor nem lehetett több, mint 20-25 éves fiatal nő, akinek a sors – vagy az Úr – azt a feladatot adta, hogy a történelem egy sötét pillanatában meg-

mentsen egy pár tucatnyi gyermeket. Úgy néztünk fel rá, úgy követtük őt, mint a nyáj a pásztort, az egyetlen biztos pontot a lehetetlen körülmények között. Ő vezetett bennünket a német, a nyilas és az orosz zátonyok között, minden eszközt megragadva, akadályt és kockázatot nem ismerve.

Csak később értettem meg, hogy Éva néni mögött ott állt Stehlo Gábor evangélikus lelkész, valamint az ő svájci, hitbéli összeköttetései, melyek a Bogár utcai gyermekotthon finanszírozásához hozzájárultak. A gyermekotthon támogatás az ostrom után is folytatódott. Gyermekek ezrei menekültek meg, vagy kaptak lehetőséget fejlődésre, egy jobb életre, egészen addig, amíg az új rendszer az áldásos tevékenységet – ki tudja, miért – meg nem állította.”

HIRDETÉS

A Doktoranduszok Országos Szövetségének (DOSZ) Teológiai Tudomány Osztálya (TTO) *Fiatal kutatók és doktoranduszok I. nemzetközi teológuskonferenciája* címen konferenciát tart október 8–10. között Budapesten a Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Karán (KRE HTK). A konferencián vallástudomány, dogmatika, egyháztörténet, eszmetörténet, művészettörténet stb. témakörben hangzanak el előadások. Ünnepeles megnyitó: október 8., 9 óra, KRE HTK püspöki tárgyaló. A konferenciát megnyitja *dr. Balla Péter* rektor (KRE), *Kucsera Tamás Gergely* DOSZ-elnök, igei köszöntőt mond *Gáncs Péter* evangélikus püspök. Szeretettel várjuk minden érdeklődő testvérünket!

Szávay László alelnök, DOSZ TTO

HIRDETÉS

Meghívó

A Zákeus Médiacentrum szimpóziumot rendez *Mérleghinta* címmel, az Európai Unió által meghirdetett, szegénység elleni küzdelem éve témában a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium sportcsarnokában október 15-én 11 órai kezdettel.

Az ünnepség programja

- Közös éneklés a témát erősítő énekekkel
- Megnyitó, köszöntő – *Ónodi Szabolcs* igazgató, házigazda
- Bevezető szavak – *Győri János Sámuel* projektgazda
- Potápi Árpád* polgármester tájékoztatója az önkormányzat szociális ügyekkel foglalkozó munkatársainak segítségével *Fölmérés, érzékenyítés és mozgósítás, azaz gyakorlati lépések* témában
- Petőfi Sándor Palota és kunyhó* című verse – *Szabó Zoltán* 12/d osztályos tanuló
- Lehel László*, a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet igazgatója
- Részlet a *Mérleghinta* című filmből
- Brauer János* elnök a forprofit szemszögéből, *Andorka Árpád* hozzászólása
- Tízkérdéses kvíz csokoládé jutalommal
- Közös ének
- Berekesztés – *Ónodi Szabolcs*

Minden kedves érdeklődőt szeretettel várunk!

2010
A szegénység és
a társadalmi kirekesztés
elleni küzdelem
európai éve

ESZA TÁRSADALMI SZOLGÁLTATÓ
NONPROFIT KFT.

KÖZIGAZGATÁSI ÉS IGAZSÁGÜGYI
MINISZTERIUM

„Az e közleményben szereplő adatok nem szükségképpen tükrözik az Európai Bizottság és a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium álláspontját vagy véleményét.”

Egy titkos papnénaplóból

Rémesen érzem magam. Két hete azt kértem a családomtól a születésnapomra, hogy elmehessek az idei pap-nétalálkozóra Balatonszárszóra, ők meg rábólintottak. Hogy fogják kibírni nélkülem? Nem, én nem mehetek el, lemondom.

2010. szept. 24., péntek

Nem mondtam le. Egyszerűen már túl késő volt hozzá, mire kimostam, megfőztem, és kikerestem a mobilom telefonkönyvéből az egyik szervező, *Gáncsné, Márti* számát. Most itt álok nyakig kétségek között. A párom nem ért meg: azt mondta, érzem jól magam!

Este 6 óra • Olyan jó volt, hogy elem jöttek az állomásra. És nagyon örültem, hogy nem én vagyok a legfiatalabb. Meg a legidősebb sem. A nyitóalkalmon először alig mertem felnézni a többiekre, mert azt hittem, én vagyok köztük a legnyúzottabb, de csupa hasonló nézett vissza rám. Talán mindenki valahogy így indult el...

Éjjel 11 körül • Hallatlanul jót játszottunk, beszélgettünk, ismerkedtünk mi, ötvenheten, és megnyílt a szívünk egymás felé. Hétvégénk témája a család. Nem kellett nagy rábeszélés, örömmel mutogattuk, nézegettük a magunkkal hozott fényképeket. *Szabóné Mátrai Marianna* Jákób és József történetének részleteivel tanított bennünket a témához kapcsolódóan. Igazi mélyenszántó, gyógyító áhítat volt. És ekkor ütött be a mennykő – liturgikus tánc formájában. Én nem tudok táncolni. Menekülőre vettem. Éppen sorjáztam kifelé a teremből, amikor szembejött velem a másik szervező, *Fabiny Kati*, és megkért, hogy írjak beszámolót a hétvégéről az *EvÉletnek*. Persze, szívesen. Majd beírom, hogy szép és kellemes volt a tánc. Hah!

Szept. 25., szombat

Ó, mi vétettem, Teremtőm?! Most látom a programban, hogy ma is lesz liturgikus tánc! És még csak egy rendez szobanövény sincs a teremben, egy bukszus vagy tudomisé, ami mögé elbújhatnék. Különben is, mi lehet

szegény gyerekeimmel? Biztosan sírnak utánam, haza kell mennem azonnal! De nem lehet! Elvállaltam ezt a cikket. Pihennem kell, hogy friss aggyal meg tudjam írni. Ez az! Én leszek az objektív megfigyelő.

Dél körül • Régen nem énekeltem ilyen sokfélét ilyen szép egységben. Valósággal lecsendesült a lelkem, talán így sikerült elbambulnom annyira, hogy felálltam a táncra. És csuda tudja, nem is volt olyan borzasztó. Most már nyugodtabban dokumentálhatom, igen, tulajdonképpen egész harmonikus élmény. Utána lecsendesedett lélekkel hallgattuk *dr. Horti Mária* pécsi pszichiáter előadását az élet spiráljáról, lelkünk nagy kérdéseiről, a megújulás lehetőségéről és arról, hogy a vasalás meg a zoknivalogatás sem elvesztegetett idő, ha szöszöléssel – vagyis szabadon, örömmel, szeretettel – végezzük.

Este • Fantasztikus ez a liturgikus tánc, minden mozdulatnak üzenete van, és annyiszor ismétlődik, hogy az embernek muszáj valahogy belesimulnia a rendbe, mintha egy patak sodorna. Valóságos imává váltunk mindelestül. *Dr. Földvári Mónika* tartotta, mindenkinek ajánlani fogom. Estére *Schäffer Erzsébet* írórt várjuk, remélem, az életben is olyan, mint az írásaiban.

Hajnal 2 körül • Olyan.

Szept. 26., vasárnap

Az előbb telefonált a családom. „Remélem, jót pihentél!” – mondta a férjem. De hát mit tudhatja egy férfi, hogy ötvenhét nő együtt mire képes? Töltekeztünk, beszélgettünk, táncoltunk, énekeltünk, gyógyteát kortyolgattunk, aztán kezdtük előlről más sorrendben. Észre se vettük, már el is röpöpent a fáultetéssel és úrvacsorás istentisztelettel zárult hétvége.

Este • Itthon nagy rend és nyugalom várt. Örömmel fogadtak, sokáig ölegettek. Örület, hogy milyen szépen elboldogultak nélkülem. Kicsit álmos vagyok, de örülök, hogy elmentem. Most már csak a beszámolót kell megí.....

■ FÜLLER TÍMEA

Istentiszteleti rend • 2010. október 3.

Szentháromság ünnepe után 18. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.
Lekció: 1Kor 1,4–9; 2Móz 20,1–17. Alapige: Jn 15,9–14. Énekek: 362., 444.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német, úrv.) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Bence Imre; du. 6. Balicza Iván; **II., Hűvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. (úrv.) Missura Tibor; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztójanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Sztójanovics András; **Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.) Vári Krisztina; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstűck M. u. 36–38.** de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyér, IV. Tóth Aladár út 2–4.** de. 9. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv., családi) Cselovszky Ferenc; de. 11. (úrv.) Gerőfiné dr. Brebovszky Éva; du. 6. Cselovszky Ferenc; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 10. (családi) Pelikán András; de. 11. (úrv.) Aradi György; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Szabó Bertalan; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Szabó Bertalan; **IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. (úrv.) Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; de. fél 10. (úrv., családi) dr. Joób Máté; de. 11. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; du. 6. (vespera) dr. Blázy Árpád; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. dr. Blázy Árpád; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bence Imre; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; de. negyed 12. (úrv., családi) Keczkó Pál; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (úrv.) Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv., hálaadó) Gáncs Péter; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Régi Főti út 73. (nagytemplom)** de. 10. (úrv.) Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv., családi) Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. (úrv.) Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. (úrv.) Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. 10. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. (úrv.) Kopf András; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. (úrv.) Kopf András; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) Győri Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. (úrv.) Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. (úrv.) Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. (úrv.) Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. (úrv.) Zólyomi Mátás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. (úrv.) Iltész István; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. dr. Lacknerné Puskás Sára.

Összeállította: BODA ZSUZSA

Aki nagy költők nyomában járhatott

Beszélgetés Deméné Smidéliusz Katalin nyugalmazott lelkésszel

► **Két héttel ezelőtt a gyékényesi templomszentelésről beszámoló tudósításban csak egy rövid híradás jelent meg arról, hogy Deméné Smidéliusz Katalin megromlott egészségi állapota miatt nyugdíjba kényszerült, és ebből az alkalomból a kerület elnöksége – szolgálatát megköszönve – egyházkerületi érmet adományozott számára. Élete fordulópontján keresztfia – Smidéliusz András – beiktatása után Kajárpécen, a templomkertben beszélgettem vele.**

– Répcelakon születtem. Édesapám a gyülekezet lelkésze volt, édesanyám védőnői képzéssel mint házi betegápolónő dolgozott. Négyen voltunk gyerekek, akiket tanítottak. Bátyáim, majd én is Sopronban, a Berzsenyi-gimnáziumban tanultunk, ami akkor állami iskola volt. Havonta csak egyszer jöhettünk haza a kollégiumból. A vasárnapi szilenciumok miatt se délelőtt, se este nem lehetett templomba menni. Katolikus barátnőmmel felfedeztük, hogy misére délután el tudunk jutni. Így a mise liturgiáját, énekeit jól megtanultam. Havonta csak egy hétvégén lehetett együtt a család, ami sokszorosan ünnep volt számunkra. Érettségi után a teológiára mentem, bár komolyan gondolkodtam azon, hogy tanár legyek, gyerekeket tanítsak magyar irodalomra, német nyelvre. Be is adtam a jelentkezésemet az Eötvös Loránd Tudományegyetemre. Jegyeim alapján lett is volna esélyem, bár akkoriban komoly hátrány volt, hogy nem voltam KISZ-tag. Azon tűnődtem, hogy nem tudom, és nem is akarom titokban tartani, hogy kiben és mit hiszek. Nem tudtam volna világnézetileg semleges tanár lenni.

– Akkoriban még nem ordinálták a teológiát végzett nőket. Tehát annak tudatában jelentkezett, hogy nem lehet Luther-kabátos lelkész. Remélte, hogy esetleg egyszer megváltozik ez az álláspont?

– Már a felvételi vizsgán tudatták velünk, hogy csak a diakóniai munkában alkalmazhatnak bennünket. Végül lelkési munkatársi szolgálatba állhattunk. Ezt elég fájón éltem meg. Múltánytalannak éreztem, hogy a férfi kollégákkal együtt végzünk, ugyanazt tanuljuk, erre készül az ember teljes szívvel, és mégis kérdés, hogy a végén mi lesz velünk. Azt tudtam, hogy valami szolgálat adódik, munkanélküli biztosan nem leszek. Különösen az fájt, hogy úrvacsorát osztani vagy keresztelni nekünk nem lehetett. Pedig konfirmandusként azt tanuljuk, hogy szükség esetén akár egy szülész nő is keresztelhet gyermeket. Ehhez képest az öt év teológia és a nem éppen szégyenletes szigorlati bizonyítvány nem volt elég ahhoz, hogy gyermeket keresztelhessek.

– A teológia után férjhez ment, családot alapítottak...

– 1978 júniusában végeztem, július 23-án délelőtt volt a kibocsátásom, délután az esküvőnk. Férjem, *Deme Dávid* a Vas megyei Ostffyasszonyfára került, én egyházmegyei munkatárs lettem, de mindössze kétszer kaptam feladatot. Ez csak egy jelképes beosztás volt. Közben sorban születtek a gyermekeink – *Zsuzsanna, Boglárka és Dávid*, majd Nagykanizsán *Juliana* –, így elősorban édesanya és papné lehettem.

– Végül mégis felvehette a Luther-kabátot.

– A második lányom születése után, 1981-ben a szomszéd falu, Csöngye lelkési állása megüresedett. Tudták, hogy teológiát végeztem. Akkoriban ha egy gyülekezet meghívott valakit – annak ellenére, hogy nő –, a püspök ordinálta. A csöngyeiek el-

A SZERZŐ FELVÉTELE

fogadtak, bár már a harmadik gyermekünket vártuk. Hallatlan szeretettel vettek körül. Édesapám mindig azt mondta a csöngyeiekről, hogy ők hűségesen jártak Répcelakra, a belmissziói otthonba az evangélizációkra, nekik lelkük van. A vasi gyülekezetek között is akadtak keményebb és elutasítóbb gyülekezetek a plusz egyházi alkalmakkal szemben, ők nem ilyenek voltak.

– Több fórumon is olvashattuk már verseit. Weöres Sándor falujának lelkészeként ebben nincs semmi meglepő...

– Gimnazistakoromban is írtam verseket, később németből sokat fordítottam. Nagyanymtól hallottam, hogy a családnak kapcsolata van *Vörösmarty Mihállyal*: a dédanyám keresztapja *Vörösmarty Dániel* volt. A Szózat szigorúan tananyag volt a családban.

– Találkoztott Cinával, ahogy a csöngyeiek kedvesen nevezik híres költőjüket?

– A Weöres családnak kriptája van Csöngén. Weöres Sándor egyszer feleségével, *Károlyi Amyval* együtt felkeresett, hogy szeretné hazahozatni szülei földi maradványait. Közben gyermekeinket térdére ültette és megsimogatta. Amikor Nagykanizsára kerültünk, és Dávid fiam az iskolában róla tanult, büszkén mesélte, hogy kiskorában a költő térdén ült. Nem hitték el. Amikor pedig hozzátette, hogy az édesanyja együtt szolgált Weöres Sándor temetésén a pannonthalmi bencésekkel, végképp háryjánosnak nézték. Társai tudomása szerint nincsenek női papok, és olyan sincs, hogy valakinek az édesapja pap. Nem szeretetlenségből történt mindez, nem tudták, hogy léteznek női és családos papok...

– Végül elköltöztek Vasból.

– Férjemet a nagykanizsai gyülekezet hívta meg lelkésznek, én pedig Sandra kerültem 1990-ben. Innen mentem nyugdíjba idén.

– Aki négy gyermeket nevel, családanya, háztartást vezet, bármikor visszavonulhatna az aktív szolgál-

latból. Hogyan egyeztette össze ezeket a feladatokat?

– Amíg a szüleim éltek, nagyon sokat segítettek. Odaszánták erejüket, idejüket. Ha úton voltam a szolgálatban, teljes nyugalomban voltam, mert biztonságban tudhattam a gyermekeimet. Ostffyasszonyfán a szerezett *Zsuzska* néni, egy gyülekezeti ta-

gunk segített sokat. Nem mondom, hogy könnyű volt. Nem tudom, a férfiak átélik-e ezt, de a prédikáció végén hazagondoltam.

– Hogyan telnek most a napjai?

– Most is minden hétfőn elolvassom a jövő vasárnapi igét. Néha még az éneket is kiválasztom. A kanizsai gyülekezetben változatlanul papné vagyok. Az alsósok hittanóráira néha bemegyek. Míg aktív szolgálatban álltam, otthon a háztartásban sok minden rendezetlen maradt, mert az egészségi állapotom egyre kevésbé tette lehetővé, hogy mindkét helyen teljes gőzzel végezzem a munkámat. Igyekszem utolérni magam. Öt unokánk van, néha vigyázok rájuk. De Julianna lányunk még csak tizenhat éves...

– Meglepte a kerületi elnökség kiütetése?

– Igen. Az emlékérmem gyönyörű a Luther-rózsra ábrázolás. Én mindig örültem annak, hogy az evangélikusok nagy családjában vagyok otthon, és azon belül is mindig a Dunántúlon szolgálhattam.

– Korábban említette, hogy jó lenne későbbre halasztani ezt a beszélgetést, mert az idő előtti nyugdíjba menettel még nem tudta feldolgozni...

– Nehéz azt megélni, hogy csak álomban futok kamasz lányommal, az unokákról nem is beszélve. Örööm a dédapám leveleit, aki tanító volt Burgenlandban. Özvegy nagyanyámnak nehéz sorsában az éneket idézte: „Mind jó, mit Isten téssen, és szent az ő akaratja.” Ez bátorít engem is. Amit nehezen él meg az ember, abban is elrejt Isten valami rendkívüli ajándékot. Ezt igyekszem meglátni.

Sokan idézik a páli igét az elvégzett futásról, a megtartott hitről, az eltételezett jutalomról. Az én futásom még nem ért véget, bár szó szerint futni már nem tudok. Nem tudom, mennyi és milyen súlyú próba ér még engem és a hitemet, nem vagyok bizonyos, hogy sikerül végig megtartani. De abban bizonyos vagyok, hogy Isten hűségének nincs határa. Ő tart meg engem...

■ MENYES GYULA

Programok internetezéshez: Internet Explorer

► Cikksorozatunkban az öt legnépszerűbb böngészőt mutatjuk be. A programok mindegyike kibővíthető, mi azonban azokra a felhasználókra koncentrálunk, akik nem kívánnak kiegészítőkkal bíbelődni, hanem telepítés után már csak internetezni szeretnének.

Lehet szeretni, lehet nem szeretni, de azt mindenképpen el kell ismerni, hogy a Microsoft és gondolkodásmódja évtizedek óta uralja a számítógép előtt ülő – kezdetben néhány százezres, majd milliós, mára pedig milliárdos – tömeg mindennapos géphasználati szokásait.

A redmondi székhelyű szoftveróriás dominanciájának köszönhetjük, hogy az *Internet Explorer* az a böngésző, melyet a legtöbben ismernek és/vagy használtak már. Talán minden olyan felhasználó ismeri, aki valaha internetezett (és hat-nyolc évesnél idősebb).

A legnépszerűbb netező szoftver idén augusztus 16-án ünnepelte tizenötödik születésnapját. A közkedvelt nevén *IE* így az *Operával* együtt a legnépszerűbb játékosok közé tartozik. Fénykorát 2002–2003-ban élte, amikor a böngészők közötti részesedése körülbelül kilencvenöt százalékos volt, az IE5, valamint az azóta sokak által keményen kritizált IE6 verziókkal.

A Microsoft böngészője jelenleg a 8. verziójánál tart, melyet elődeinél jóval nagyobb kampánnyal igyekezett népszerűsíteni a Microsoft. A társaihoz hasonlóan természetesen ingyen letölthető IE8 a korábbi verzióknál már jóval biztonságosabb – az erősödő konkurenciaharc, úgy tűnik, jó hatással volt a biztonsági problémák miatt korábban sokszor lehúzott redmondi fejlesztőgárdára is.

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

A biztonságosabb böngészést segíti például az *Exploreereknél* az IE8-ban debütáló – cikksorozatunk korábbi részében, a *Google Chrome*-nál már említett – URL-címes domain-kiemelés. Szintén az IE8 újdonságai a gyorssegédek. Ezek lényege, hogy egy kifejezés kijelölését követően a megjelenő ikonra kattintva rákereshetünk, valamilyen közösségi webhelyen megoszthatjuk vagy éppen lefordíthatjuk az adott szövegrészletet.

A Microsoft *Internet Explorer* ingyenesen letölthető: <http://www.microsoft.hu>
A Microsoft *Internet Explorer*hez ingyenesen letölthető gyorssegédek: <http://www.ieaddons.com/hu/accelerators>
A Microsoft *Internet Explorer 9* béta változata ingyenesen letölthető: <http://windows.microsoft.com/hu-HU/internet-explorer/download/ie-9/worldwide>

Bár a funkció alapból a böngésző része, a gyorssegédeink választékát mi magunk bővíthetjük újak hozzáadásával.

Az anonim, utólagosan lenyomozhatatlan internetezési mód sem maradhatott ki a tavaly márciusban megjelent nyolcas verzióból. A funkciót itt InPrivate böngészésnek hívják, leggyorsabban a Ctrl-Shift-P billentyűkombinációval érhető el.

Bár a korábbi verziókhoz képest alaposan feljavították a címsáv és a kereső intelligenciáját, az IE8-nál egyébként frissebb *Google Chrome* szintjéhez egyelőre nem ér fel ez a funkció. A böngészőből jelenleg hi-

ányzik mindenféle alapból beépített bővítmény (mint például a chrome-béli Flash, vagy az *Operában* meglévő, kártevők elleni AVG-védelem), illetve a témákkal való testreszabhatóság sincs megoldva.

Már érkezőben az Internet Explorer 9

A megjelenése utáni negyvennyolc órában kétmillióan töltötték le az IE9 béta változatát – merthogy a szoftver jelenleg csak ebben a véglegesítés előtti változatban létezik. A nagy érdeklődés nem véletlen, a fejlesztők alaposan átszabták a programot.

Az újítások sora a külsővel kezdődik: a *Chrome* által meghonosított minimalizmus jegyében egyszerűbb, átláthatóbb felületet adtak az IE-

nek is. Fejlődött a megnyitott fülek kezelése, a letöltéskezelő; az értesítések pedig ezután nem zavarják meg a felhasználót, hiszen külön helyet kaptak, mégpedig a megnyitott ablak legalján.

A teljesítmény növelése érdekében az *Internet Explorer 9* már kihasználja a számítógép grafikus processzorát az olyan nagy grafikus teljesítményt igénylő feladatokban, mint a videózás vagy az internetes játék. A sebességen persze általánosságban is növeltek, és minden meglévő funkció működését próbálták picit optimalizálni.

■ BALOGH CSABA

HIRDETÉS

Presbiterképzés 2010–2011

Az első országos presbiterképző tanfolyamot – két találkozásra bontva – 2010. október 15–17. és 2011. április 8–10. között tartjuk Révfülöpön, az Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központban.

A képzés tantárgyai és előadói: Ószövetségi bibliaismeret (Vető István) • Újszövetségi bibliaismeret (dr. Fabiny Tibor) • Egyházismeret (dr. Hafenscher Károly) • Egyháztörténet és hitvallások (Tubán József) • Is-tentisztelet és kegyesség (dr. Hafenscher Károly) • Gyülekezetépítés és misszió (Sefcsik Zoltán, dr. Garádi Péter) • Gyülekezetismeret és gyakorlat (Gregersen-Labossa György, Sztrókay Attila)

Kezdes október 15-én, pénteken 18 órakor. Jelentkezni legkésőbb október 5-ig lehet: dr. Hafenscher Károly, 8253 Révfülöp, Füredi út 1.; presbiterkepz-es@lutheran.hu. (Túljelentkezés esetén újabb tanfolyamot indítunk.) A jelentkezőknek részletes programot s a felkészüléshez olvasnivalót küldünk.

Dr. Fabiny Tibor szakmai tanácsadó
Dr. Hafenscher Károly, a képzés vezetője

SZERETETVENDÉGSÉGRE

Őszibarack

Hozzávalók a tésztához: 20 dkg margarin vagy zsír, 30 dkg cukor, 2 tojás-sárgája, 1 kiskanál szódabikarbóna, 2 dl tej, 75 dkg liszt, 1,5 dl rum

A töltelékhez: 15 dkg margarin, 3 evőkanál porcukor, 1 evőkanál kristálycukor, 2 evőkanál kakaó, 3 evőkanál liszt, 2 dl tej

A díszítéshez: vérnarancsaroma, tojásfehérje, kristálycukor és bukszuslevél.

A tésztához a zsiradékot a cukorral és a tojássárgákkal habosra keverjük. Hozzáadunk 3 evőkanál lisztet, valamint a szódabikarbónát és a tejet. Miután az összetevőket jól elkevertük, két óráig állni hagyjuk. Pihenés után összegyúrjuk a maradék liszttel, és körülbelül 2,5 centiméter átmérőjű gombócokat formálunk belőle. Sütőpapírral bélelt sütőlemez-en 150 fokon megsütjük.

Ha kihűlt, kettévágjuk a gombócokat, és óvatosan kikaparjuk a közepüket. A kikapart tésztához adjuk a rumot, és állni hagyjuk.

A töltelékhez a hozzávalókat főzzük, hűlni hagyjuk, majd összekeverjük a rumos péppel. A félbevágott tésztagombócokat megtöltjük vele, majd összeillesztjük.

Kívülről vérnarancsaromával, majd tojásfehérjével megkenjük, és kristálycukorban meghempergetjük. Legvégül beleszúrunk egy kis bukszuslevelet.

HETI ÚTRAVALÓ

„Azt a parancsolatot is kaptuk tőle, hogy aki szereti Istent, szeresse a testvérét is.” (1Jn 4,21)

Szentháromság ünnepe után a 18. héten az *Útmutató* reggeli és heti igéi fel-szólítanak: Járjunk elhívásunkhoz méltó szeretetben! Ez az alapvető életszabály; ámde „nem az a szeretet, ahogy mi szeretjük Istent, hanem az, hogy ő szeretett minket, és elküldte az ő Fiát engesztelésül a mi bűneinkért” (1Jn 4,10; LK).

Benne megjelent közöttünk Atyánk személyválogatást nem ismerő, nagy szeretete. „Szeretet és hűség találkoznak, igazság és béke csókolgatják egymást” (GyLK 727,10) *Luther* így összegez: „Mert ha hitemmel megismerem, hogy mennyire szeret engem az Isten, akkor a szívem feltétlenül megtelik Isten iránt örvendező szeretettel – és a felebaráti szeretethez lát hozzá. Egyszóval, ahogyan szeretné, hogy az emberek vele tegyenek, úgy cselekszik ő is a felebarátjával.” Az írástudó „levizsgáztat-ta” Jézust törvényismeretből; ő Mózes két törvényét (lásd 5Móz 6,4–5 és 3Móz 19,18) egybefogva, „helyesen” válaszolt: „...szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes elméd-ből és teljes erődből. (...) Szeresd felebarátodat, mint magadat.” (Mk 12,30–31) Mi is ne csak tudjuk a nagy parancsolatot, ha be akarunk jutni Isten országába – amely nem evés és nem ivás –, hanem „azokra a dolgokra törekedjünk (...), amelyek a békességet és egymás építését szolgálják” (Róm 14,19). „A testvéri szeretetből pedig nem szükséges írnom nektek, hiszen titeket is az Isten tanított az egymás iránti szeretetre; és mert gyakoroljátok is ezt minden testvér iránt...” (1Thessz 4,9–10) De az isteni agapé szeretetről Pál megírta himnuszát (lásd 1Kor 13). Mi azért szerethetünk viszont, „mert szívünkbe áradt az Isten szeretete a nekünk adatott Szentlélek által” (Róm 5,5). A boldog Isten dicsőségéről szóló evangéliumot hirdeti Pál; szerinte a törvény jó, „a parancs célja pedig a tiszta szív-ből, jó lelkiismeretből és képmutatás nélküli hitből fakadó szeretet” (1Tim 1,5). Legszébb énekében Salamon így vall: „Bizony, erős a fadarat, mint a halál (...). Úgy lobog, mint a lobogó tűz, mint az Úrnak lángja. Sok víz sem tudja eloltani a szeretetet...” (Énekek 8,6b–7a) A szolgáló szeretet egyik első megnyilvánulása a görög nyelvűek hét gondozójának, diakónusának megválasztása volt, hogy az apostolok megmaradhassanak „az imádkozás és az ige szolgálata mellett”. Ez nemcsak a gyülekezetnek tetszett, hanem az Úrnak is, „az Isten igéje pedig terjedt, és nagyon megnövekedett a tanítványok száma” (ApCsel 6,4.7). Jézust a szeretet tartotta meg a kereszten, ott is „közbenjárt a bűnösökért” (Ézs 53,12), s megfeszítettéiért így könyörgött: „Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek.” (Lk 23,34) „A szeretet nem tesz rosszat a felebarát-nak. A szeretet tehát a törvény betöltése.” (Róm 13,10) A tanítványok több igazsága ma is a nagy parancsolat megélése: „...ha pedig valaki ezeket megtartja és tanítja, nagy lesz az a mennyek országában.” (Mt 5,19) „Szeretet, hit, remény, / Megmarad ez a három; (...) / S ezek közt legnagyobb / Te vagy, ó, szeretet!” (EÉ 442,8)

■ GARAI ANDRÁS

Játékmegfejtés

Evangélikus Élet-böngészőjátékunk helyes megfejtése: a rejtvényháló kérdéses mezőiben szereplő nevek az *Evangélikus Élet* 2010. június 13-ai számában szerepeltek.

A játék fődíját, a Luther Kiadó által felajánlott, *Új evangélikus templomok* című könyvet Schermanné Raisz Klára olvasónk nyerte. Gratulálunk!

HIRDETÉS

Nincs több szobafogság!

Attól még, hogy valaki nyugdíjba megy, nem áll meg az élet – sőt néha akkor kezdődik csak igazán! Nem mondom, hogy nem szerettem a munkámat, de azért bőven elég volt már belőle – a végén számoltam a napokat... A férjemmel mindig szerettünk csavargni, mindegy, hogy városokat meg-nézní vagy csak sétálni a Margit-szigeten. Most végre időnk is lenne, és bír-nánk is, hiszen fiatalok vagyunk – na jó, fiatalosak.

Egy gond van csak: ahogy jött az ősz, tudtam, „oda leszek szögezve” a lakáshoz. Merthogy a munkát abba-hagytam ugyan, azért a „másodállá-som” megmaradt: én vagyok a család béisizittere – ami persze természetes egy nagymamától. Négy unokám van, egytől egyig imádnivalók, amikor ele-

mükben vannak, de borzasztó nyűgösek, ha betegek.

Vagyis ősszel mindig. Amikor az egyik kikeveredik a megfázásból, hal-lom, hogy a másik kezd köhécseelni. Már nem is kérdezek semmit, ha meglátom a lányom „anya, lenne egy kis gond” tekintetét. Csak hozom az ágyneműt, és előkészítem a „betegszobát”. Ilyenkor az aktuális gyengélkedő nálam tölti a napot, vagy épp én megyek hozzájuk. Mesét olvasok, bábozok nekik, vagy együtt tévézünk. Muszáj, mert a fiamék rengeteget dolgoznak, és így legalább egy teherrel kevesebb van rajtuk. De azért... szeptembertől márciusig? Ez sok ebből a szolgálatból is.

Úgyhogy elhatároztam, idén más-képp segítek. Amióta csak létezik, sze-dem a **Béres Cseppet**, mert hiszek ab-

ban, hogy a szervezetünk csodálatosan működik, ha megadjuk számára azt, amire szüksége van. Akkor elég erős ah-hoz, hogy maga is le tudja győzni a kül-ső támadásokat.

Múltkor épp azt kerestem a dobozon, hogy ötven év felett vajon változik-e az adagolás, amikor észrevettem valami sokkal érdekesebbet: nem csak felnöt-tek szedhetik a cseppeket, gyerekeknél éppúgy hatásosak, hiszen az ő immu-nrendszerük is ugyanazon az alapon mű-ködik, csak még alakulófélben van. Kül-lönösen fontos, hogy ebben az érzékeny szakaszban segítsük a működését – tíz-kilós testsúly felett ez már lehetséges.

Ha napi tíz-husz cseppen múlik a ki-csinyeim egészsége és a család nyugal-ma, ez igazán megéri, nem? Együtt azért mégiscsak jobb kirándulni!

BPEF1009PR

A Béres Csepp® vény nélkül kapható roboráló gyógyszer.
A kockázatokról és a mellékhatásokról olvassa el a betegtájékoztatót,
vagy kérdezze meg kezelőorvosát, gyógyszerészét.

HÍREK, HIRDETÉSEK

A Rajkó zenekar jótékonyági hang-versenyt ad a Lepramisszió javára október 10-én, vasárnap délután 4 óra-kor a Budapest I., Batthyány téri Szent Anna-templomban. A belépés ingyenes. Adományokat a helyszínen a perselybe kérnek elhelyezni. Min-den érdeklődőt szeretettel várnak. (A templom a metró Batthyány téri megállójánál található.)

HIRDETÉS

Fogadóórát minden hónap első hétfőjén tartom. Mindenkit szeretettel várok délután három órától öt óráig a Déli Egyházke-rület székházában (1088 Buda-pest, Puskin u. 12.).
Radosné Lengyel Anna országosfelügyelő-helyettes, a Déli Egyházkerület felügyelője

A Bethánia CE Szövetség október 15–17-én (péntektől vasárnapig) *A nyi-tott ajtó* összefoglaló címmel hálaadó jubileumi konferenciát tart Pilisca-bán az erdészeti és mezőgazdasági szakközépiskola dísztermében (József Attila u. 2.). Kezdés október 15-én 17.30-kor. Jelentkezés *Bogyó And-rásnál* a 20/416-1434-es telefonszá-mon vagy a bogyoa@gmail.com e-mail címen. Szeretettel hívunk minden érdeklődőt.

HIRDETÉS

Álláshirdetés
A Magyarországi Evangélikus Egyház Luther Kiadója felsőfokú gazda-sági végzettséggel és minimum ötéves szakmai tapasztalattal rendelke-ző *főkönyvelőt* keres. A kezdés várható időpontja 2011. január 1., beta-nulási időszak november és december folyamán.
Fényképes önéletrajzokat és motivációs leveleket október 15-ig várunk a kiado@lutheran.hu vagy a 1085 Budapest, Üllői út 24. címre.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból október 3-ától október 10-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
10.45 / m1 <i>Evangelikus ifjúsági műsor</i> 10.50 / m1 <i>Evangelikus templomok.</i> Al-bertirsa evangélikus templomai 19.00 / HBO <i>U2-koncert.</i> Az együttes öt-éves szünet után 2009-ben je-lentkezett új lemezzel. A No Line On The Horizon óriási siker lett, harminc országban vezette a különböző toplistá-kat. Az album megjelenése után a U2 turnéra indult. En-nek egyik állomása volt a pa-sadenai Rose Bowl stadionban tartott koncert. Majd százezer ember előtt léptek fel, ez volt az eddigi legnagyobb koncert-ről Amerikában. A fellépésük-ről készült koncertfilmben a csapat legnagyobb számai is felcsendülnek.	5.20 / m1 <i>Hajnali gondolatok</i> 11.10 / PAX <i>Ifi cafe – kávéház a város szélén (koncertfilm)</i> 11.15 / M. Katolikus Rádió <i>Őszi vázlat</i> Pilinszky János lírája 11.45 / TV2 <i>Titkos háború (színes, fekete-fe-hér magyar tévéfilm, 2001) (61')</i> 19.40 / m1 <i>Bőrönd Ödön</i> A Kaláka együttes és Gryllus Vilmos dalai Tamkó Sirató Károly verseire 20.30 / Duna Tv <i>Rongyos hercegnő (fekete-fehér magyar doku-mentumfilm, 1975) (42')</i> 23.00 / Rádió 17 (Budapest) <i>Lelki szósz (evangelikus félóra)</i>	10.00 / Bartók rádió <i>Hang-fogó. „Énekek éneke” – a Stile Antico énekel</i> 11.35 / TV2 <i>Út az ismeretlenből (ameri-kai filmdráma, 2006) (97')</i> 13.00 / PAX <i>Családi magazin</i> Családi asztal 14.00 / Bartók rádió <i>A hét zeneszerzői: A madrigál mesterei</i> A madrigál aranykora 22.00 / Duna Tv <i>Vörös föld (magyar film-dráma, 1982) (100')</i> 23.00 / Bartók rádió <i>Éjszakai dzsesszklub</i> Válogatás a Balázs Elemér Group felvételeiből 23.05 / m1 <i>Zegzugos történetek</i> Kultúrtörténeti kalandozások	14.45 / Duna Tv <i>Az aradi Golgota (magyar dokumentumfilm, 2004) (32')</i> 15.30 / m1 <i>Nemzetemnek vagyok kato-nája.</i> Emlékezés az aradi vértanúkra 16.34 / M. Katolikus Rádió <i>Testvéregyházaink életéből</i> Jelentések a protestáns világból 20.30 / Duna Tv <i>Fáklyaláng (fekete-fehér ma-gyar tévéjáték, 1963) (87')</i> 21.25 / m2 <i>Tizennégy vértanú (magyar filmdráma, 1970) (82')</i> 23.05 / Duna Tv <i>Bogányi Gergely zongorázik</i> Liszt: Funérailles Oct. 1849 23.35 / Duna Tv <i>„Kossuth, magyarok Mózese” (magyar dokumentumfilm, 2004) (23')</i>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
12.00 / Kossuth rádió <i>Déli harangszó az ivándárdai evangélikus és katolikus templomból</i> 19.15 / PAX <i>Hadd szóljon az orgona!</i> Bencze István kántor portréja 20.30 / Duna Tv <i>Zsúptetős emlékek (kínai filmdráma, 2000) (103')</i> 21.30 / m2 <i>6 : 3, avagy játszd újra, Tutti! (magyar vígjáték, 1998) (90')</i> 23.00 / Filmmúzeum <i>Megáll az idő (magyar film-dráma, 1981) (96')</i> 23.10 / m1 <i>Szélesváson (filmes magazin) (25')</i> 23.20 / Duna Tv <i>Papírrepülők (iráni filmdráma, 1997) (87')</i>	9.45 / Duna Tv <i>Megyejáró (magyar ismeret-terjesztő filmsorozat, 2009)</i> Békés megye 12.05 / Bartók rádió <i>A BBC Filharmonikus Zene-karának hangversenye</i> 14.35 / Kossuth rádió <i>Tér-idő</i> Kincskeresés 15.50 / Duna Tv <i>Beavatás.</i> Czákó Gábor tele-víziós esszéje 18.00 / PAX <i>Kerékpártúra egyháztörténeti utakon (útifilm)</i> Kő-, téglá- és paticstemplo-mok vidékén 21.35 / m1 <i>Az utolsó adás (amerikai zenés vígjáték, 2006) (105')</i> 23.10 / Duna Tv <i>Fél Nelson (amerikai film-dráma, 2006) (103')</i>	10.35 / Duna Tv <i>Az egyházi művészet kincsei – Barangolások Toscanában</i> Az arezzói Valdichiana 12.05 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> 13.00 / M. Katolikus Rádió <i>Collegium Esztergom</i> Beszélgetések jogról és mo-rálról – a szabadság fényében 15.30 / Mária Rádió <i>Mégis szeretni</i> Gyökössy Endre tanítása 18.30 / Kossuth rádió <i>Mentés másként (kulturális műsor)</i> 19.00 / Duna Tv <i>Karamell (francia–libanoni játékfilm, 2007) (92')</i> 24.00 / Bartók rádió <i>Ars nova</i> Az Amadinda ütöegyüttes és a Forrás zenekar hangver-senye	6.00 / Tenkes Rádió (Siklós) <i>Lelki szósz (evangelikus félóra)</i> 8.00 / Mária Rádió <i>Ökumenikus lapszemle</i> 10.04 / Kossuth rádió <i>Metodista istentisztelet köz-vetítése Szolnokról</i> Igét hirdet: Khaled Abdo László lelkész 10.45 / m1 <i>Baptista magazin</i> 11.10 / m1 <i>Evangelikus ifjúsági műsor</i> 15.05 / Bartók rádió <i>Jubilate Deo.</i> Évszázadok egyházi muzsikája 15.34 / M. Katolikus Rádió <i>Gregorián énekek</i> 21.25 / Bartók rádió <i>Az emberi hang dicsérete</i> Benne: Liszt Ferenc: Esztergomi mise

Új nap – új kegyelem

Vasárnap
Amikor kiáltottam, meghallgattál engem, bátorítottál, lelkembe erőt öntöt-tél. Zsolt 138,3 (Róm 8,15; Mk 12,28–34; Róm 14,17–19; Zsolt 65) Sűrűn mon-dogatjuk, idézzük a 130. zsoltárból: „*A mélységből kiáltok hozzád, Uram!*” Mai zsoltárversünk már nemcsak a mi nyomorúságunkról, mélységeinkről szól, hanem Isten nagyszerűségéről is, aki nemcsak meghallgat minket, de bátorít és erőt is ad. Tudatosítsuk magunkban, hogy Isten mindig több ol-dalról és többszörösen siet segítségünkre, mint amekkora a mi gondunk! Higgyünk abban, hogy Istennek öröme van, ha minket kiegyensúlyozott, bátor, boldog, erős embernek lát – és mi is így látjuk magunkat, hiszen mind-ezt tőle kaptuk.

Hétfő
Jézus így szólt hozzá: „Zákeus, szállj le hamar, mert ma a te házádban kell megszállnom.” Ekkor sietve leszállt, és örömmel befogadta. Lk 19,5–6 (Zsolt 40,17a; 1Thessz 4,9–12; Gal 3,15–18) Úrvacsorai liturgiánkban gyakran imádkozom: „Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj, de segítséged-re szorulok, és vágyódom kegyelmedre.” Valóban méltatlanok vagyunk Jé-zus jelenlétére. Zákeus sem volt méltó rá, Jézus mégis betért hozzá, hogy üd-vössége lehessen. Ma, amikor ezt az igeverset olvassuk, tulajdonképpen mi vagyunk azon a fán. Előttünk áll meg Jézus, és nekünk mondja: nálad aka-rok megszállni, otthon lenni, veled akarok találkozni. Legyen a mi találko-zásunk is örömmel teli Jézus-befogadás!

Kedd
Óvta népét, mint a szeme fényét. 5Móz 32,10 (1Jn 4,16a; 1Tim 1,1–8/9–11/; Gal 3,19–29) Csodálatos ige a mai! Isten mint a gyermekét óvó édesapa jelenik meg előttünk. Olyan édesapaként, aki a legjobban tudja, mit jelent óvni egy gyermeket. Mert a gyermek – s nyugodtan gondoljon ki-ki magára – testét, életét ennek az apának köszönheti. De neki köszönhetjük a tehetségünket, az erőnket, az időnket, a kapcsolatainkat, a lehetőségeinket. Neki köszön-hetjük a testi egészséget és a lelkit is, amikor a szív is vidám és erős. Azt, hogy ha a gond egy pillanatra hatalmába kerít is, de már a következő pillanatban ott vagyok Isten óvó kezében, mert vigyáz rám, mint a szeme fényére.

Szerda
Bár a szívünk elitél, Isten mégis nagyobb a mi szívünknel, és mindent tud. 1Jn 3,20 (Jer 14,7a; Énekek 8,4–7; Gal 4,1–7) Életünk nagy hibája, hogy túl-ságosan felértékeljük vagy épp túlságosan leértékeljük magunkat. Ezekről szen-vedünk, és keressük a helyes utat, melyet egyedül Isten szava mutathat meg nekünk. Mi a helyes út? Ha tudom, hogy Isten teremtménye vagyok, és tu-dom, hogy ha alázattal állok meg Isten előtt, akkor ő fel fog menteni az íté-let alól Fia, Jézus Krisztus által. Amit ne felejtünk: ő mindent tud! A szívünk-be is belelát, őt nem lehet becsapni. De azt se felejtjük, hogy ő a mi szívünk-nél is nagyobb!

Csütörtök
Adjatok hálát az Úrnak, hívjátok segítségül nevét, hirdessétek tetteit a népek közt! Zsolt 105,1 (Jn 4,42; ApCsel 6,1–7; Gal 4,8–20) Három felszólítás hang-zik ma felénk. Keresztény életünk alapjai kellene, hogy legyenek ezek a fel-szólító igék. Hálát adni Istennek az tud, akinek szíve Isten szeretetével és jó-ságával van tele. Aki a gondok között is tud hálát adni, az valóban megta-pasztalhatta már Isten nagyságát és közelségét a saját életében. A segítsé-gül hívás jól megy nekünk, de nem mindegy, hogy kitől várjuk a segítséget. Ezért merjünk bátran Isten elé állni és tőle várni megoldást az életünk kér-déseire. És minderről pedig bátran tegyünk vallomást, hiszen Isten szere-tete Jézus Krisztusban megragadhatóvá lett minden embernek.

Péntek
A szeleket tette követeivé, a lángoló tüzet szolgáljává. Zsolt 104,4 (Ef 1,11–12; Lk 23,32–34; Gal 4,21–31) Sokszor érezzük, hogy de jó lenne megta-pasztalni, amit Izráel vándorló népe átélt a pusztában: megnyílt előttük a Vörös-tenger, Isten felhő- és tűzoszlopban vezette őket. Gedeon is át-élt különös csodát, amikor a sziklából tűz csapott ki, és felemésztette az általa kitett ennivalót (Bír 6,21). Isten hatalma ma sem kisebb! Ma is ő ural-kodik a szél és a tűz felett. De mi már az *Újszövetség* népe vagyunk. Mi már Jézus Krisztus felől láthatjuk Istent, aki Jézusban a legnagyobb ha-talmát mutatta meg: győzött a bűn és a halál felett. Legyen Istennek há-la, hogy a szél is, a tűz is a szolgálja, de mi Jézus Krisztus által már nem kell, hogy a bűn szolgálai legyünk.

Szombat
Aki a Léleknek vet, a Lélekből fog aratni örök életet. Gal 6,8 (Dán 12,2; Mt 5,17–24; Gal 5,1–15) Vetés és aratás ismert fogalmak, mégis legtöbbünk csak néhányszor vagy talán sohasem próbálta. Különleges érzés a földbe elvetni egy magot és várni, hogy kicsírázzon, majd a megfelelő körülmé-nyek hatására termést hozzon. Ahogyan a természet önmagában hatal-mas csoda – ilyen csodálatos a mi Teremtőnk –, úgy még nagyobb, ami-kor már nem a földre, de a lelkire és ezáltal az örökkévalóra koncentrá-lunk. Istennek legyen hála, hogy ő munkálkodik ezen. Veti az ige magvát, és adja az örök életet.

■ TAMÁSY TAMÁSNÉ

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • **EvÉlet on-line:** www.evelet.hu, www.evangelikuselet.hu
Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu.
Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). **Szerkesztőségi titkár** (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vítális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pinter Károly (pinter@lutheran.hu). **Olvasószerkesztő:** Dobsonyi Sándor (sander.dobsonyi@lu-theran.hu). **Korrektor:** Sinkáné Zombory Katalin (katalin.zombory@lutheran.hu). **Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line:** Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com). **Rovatvezetők:** Boda Zsuzsa – Új nap – új kegyelem (zsuzsa.boda@lutheran.hu), Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518; fax: 1/486-1229. **Felelős kiadó:** Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu).
Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán.
Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével törölnetni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hétvégi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

